

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrtica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popus
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2030, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V robstvu.

Marksisti vseh smeri — in teh ni malo — so se te dni z »Jutrom« znašli pri skupnem poslu. Čim bolj ti ljudje, generali brez armade, zabavljajo proti fašistovski SDS, s tem večje vnebo se uče iz njenega »Jutra«. Prav vsega, kar je ta list napisal proti Slov. ljudski stranki, so se rdeči generali brez armade naučili na pamet ter to robo v imenu marksizma prodajajo delavcem in železničarjem, če dobe kaj takih, ki jih hočejo poslušati; takih, ki bi jim verjeli, ni veliko.

Ti ljudje, spoznavajoč svojo popolno politično in kulturno nemoč, gredo po stopinjah tistega »Jutra«, proti kateremu se je do nedavna obračal ves njih srd. Politična nemoč je bridka, ni pa v danih razmerah sramota. Kulturna nemoč pa pomeni razsulo gibanja; kajti le duševne sile, ideje dajejo podvige za vsak pokret. In zato je tako klavna vloga teh marksističnih generalov, ki ideje za podvig svojega pokreta zajemljejo iz »Jutrovih« predalov. So to ljudje brez lastne inicijative in miselnosti, navezani na nauke duhovnih očetov. Prav vseeno je, kje ta njihov duhovni oče momentano rezidira, ali na skrajni proletarski levici ali na veleburžuazni »svobododomelni« desnici. Glavno je, da ta duhovni oče za nje misli in piše.

Za sedanjo dobo so že daleč za nami tisti časi, ko so ti marksistični generali med slovenskim delavstvom še kaj pomenili. Ko je ta gospoda bila še faktor v političnem in socialnem delovanju in udeleževanju slovenskega delavstva, takrat se ni menila za nobeno nerešenih železničarskih vprašanj. Takrat je ostalo nerešeno vprašanje kronskih vpokojencev, vprašanje miloščinarjev. Za to se niso zanimali, pač pa so imeli pred očmi le interese svojih strank in skupin, ki jih je že toliko, kolikor je teh marksističnih generalov — nekateri teh so že odšli v politično nirvano, ko so se duhovnemu očetu v Delniški tiskarni zapisali za življenje in smrt. Drugi, vajeni mnogo govoriti in kričati, so šli med radikalne elemente. Vsi skupaj pa so — kakor bratje v največji slogi — storili vse, da so uničili veljavo delavskih organizacij v taki meri, da se iste leta in leta ne bodo mogle odpomoči. Marksistično orijentirano delavstvo pa je ostalo brez vodnika. Voditelj je sicer bilo, a tem je manjkalo soli!

Ko je prišla nad delovno ljudstvo najhujša reakcija v l. 1924., tedaj so se vsi ti voditelji poskrili. Tedaj je SLS bila edina, ki je stopila na čelo odpora proti terorju. Njena poveljavna zasluga je, da je ta teror pri nas zlomljen. In sedaj šele so si upali voditelji na dan, da nastopajo proti isti SLS, ki je še nedavno branila njihovo svobodo. Nastopajo pa proti SLS edino le z orožjem, ki je bilo skovano v »Jutrovi« orožarnici.

Zato ni čudno, če se slovenski delavci, pa najsi bo največji marksist, povprašuje, kam to vodi. Časi, ko je slovenski marksist vsako kosmato svojih marksističnih voditeljev pogoltnil, so minuli. Teh časov je definitivno konec! Pod vtisom dogodkov zadnjih let in pod pritiskom sodobne socialne in gospodarske misli se slovenski delavec povprašuje, kaj ima njegov železec posla z avanturami svojih generalov, ki so presedlavali po plečih zapeklanih mas na veliko veselje vseh, kateri so se enotnega nastopa delovnega ljudstva najbolj bali.

Slovenska ljudska stranka, od svojega početka strah in trepet vseh tistih, ki jim je narod bil fraza, ljudstvo pa eksploatacijski objekt, je zbrala mase slovenskih delavcev ter se za nje brigala, ker so te mase tudi del tistega ljudstva, iz katerega je SLS izšla. SDS, ta stara nasprotnica slovenstva in delovnega ljudstva, sama nezmožna vsakega čina razen terorja, intrig in denunciacij, si je udinjala razne rdeče generale, da ji pomagajo razbiti to enotno fronto slovenskega ljudstva. Dogodki zadnjih dni pa so pokazali, da je to delo zaman. SLS stopa s pogumom in ponosno danes celo tja, kjer že skoro pol človeške generacije ni mogla nastopiti. Zato so prizadevanja »Jutra« in njegovih rdečih trabantov brez uspeha, klavna in tudi — nečastna! Za delovno ljudstvo pa bi bila škodljiva, ko bi imela količak upanja na uspeh. Tega pa nimajo.

Pridobivalite novih
naročnikov!

Vukičević proti demokratom.

r Belgrad, 28. julija. (Izv.) Z ozirom na neodločnost dem. na eni in rezerviranost Velje Vukičevića na drugi strani ni zabeležiti nobenega novega momenta v položaju. Obe stranki vztrajata vsaka na svojem stališču. Sedaj nastane samo vprašanje, ali in kdo se bo prvi odločil za odločilni korak. Misli se, da bo to storil Vukičević. Kakor nas namreč obveščajo iz njegove okolice, je Vukičević nezadovoljen z nastopanjem demokratskih ministrov in nezadovoljen tudi radi tega, ker ni prišlo do popolnega razčiščenja položaja. Vukičević je postavil kot glavni pogoj, da demokratski ministri položaj popolnoma razčistijo. Do tega ni prišlo. Demokratski ministri niso izvršili od Vukičevića stavljenih zahtev in zato nastaja vprašanje, kake korake bo Vukičević proti temu podvzel. Misli se, da bo Vukičević že prihodnje dni prosil kralja za avdienco in pri tej priliki kralja obvestil o poslednjih dogodkih v vladi in demokratski stranki. Poučeni krogi pričakujejo od te avdiencie dalekosežnih posledic.

Na demokratski strani je opažati precej pomirljivosti. Tudi Davidovičevi prijatelji zatrjujejo, da je Davidovič pripravljen na ve-

liko popuščanje. Oni zatrjujejo, da ne morejo odstopiti od svojih zahtev glede uradništva. Vendar njihove zahteve glede uradništva niso tako odločne in tako velike, kakor dosedaj. Vsekakor tudi Davidovič v svojem popuščanju ne bo šel tako daleč, kakor prerokujejo.

Danes je izzvala precej senzacije izjava nekega demokratskega prvaka, ki je izjavil, da je vsa borba poslednjih dni naperjena proti Ljubi Davidoviču in da se dela na to, da se Davidovič natihoma in polahko likvidira. Davidovič se s svojo okolico vsem tem poskusom energično upira, dosedaj z velikim uspehom. Njegova priljubljenost je med ljudstvom zadnje dni zrasla. Zato bodo tisti, ki delajo na tej likvidaciji Ljube Davidoviča, imeli težaven posel. Verjetno je, da bi mogel ob tej priliki povsem uspeti.

r Belgrad, 28. julija. (Izv.) Popoldne se je vršila v predsedništvu vlade seja demokratskih ministrov, kateri so prisostvovali vsi ministri razen Angjelinoviča, ki se nahaja na agitaciji. Na tej konferenci so nadaljevali razpravo o mučnem položaju, v katerem se nahajajo in o korakih, ki jih naj storijo, še predno bo Vukičević storil odločilno potezo.

Obupni poizkusi in triki SDS.

r Belgrad, 28. julija. (Izv.) Današnja »Reč« prinaša izjavo Svetozarja Pribičevića o slovenskih samostojnih demokratih, ki jo je včeraj dal časnikarjem. Sploh posvečajo vprašanju slovenskih samostojnih demokratov in njihovi dvolični politiki veliko pozornost. Vsem političnim krogom je jasno, da so slovenski samostojni demokrati v resnici poskušali zboljšati svoj položaj s tem, da bi zapustili eventualno voditelja. Vsi politični krogi so prepričani, da bi slovenski samostojni demokrati to tudi storili, če bi se jim nudila ugodna prilika. Ker bi jih Davidovič odbil, kakor so jih svoječasno odbili radikali, ne preostaja drugega, kakor demantirati, da

so nameravali likvidirati in vstopiti v Davidovičeve demokratsko stranko. Ti demantiji so seveda dovolj prozorni. Njihov namen je jasen: ohrabriti volivce v tej volivni borbi.

Gotovo je tudi to, da bodo slovenski samostojni demokrati še nadalje poskušali storiti vse, da bi se rešili osamljenosti, v kateri se nahaja cela SDS. Novo geslo, ki so ga vrgli v javnost, blok vseh demokratskih strank ni našel tukaj nobenega odmeva, ker preveč dobro poznajo Pribičevićev demokrazem izza časa vlade tako zvanega nacionalnega bloka. Zato bodo morali samostojni demokrati pač najti drugih sredstev in novo pot, da pridejo do kake vlade.

Akcija proti Radiču.

é Travnik, 28. jul. (Izv.) Poslanec Hrvatskega bloka Bazala se že več dni mudi tukaj na agitaciji in je stopil v stik z zastopniki novo ustanovljene Hrvatske stranke za Bosno in Hercegovino. Imel je z njimi več sestankov. Zedinili so se, da bo Hrvatski blok podpiral novo stranko v vseh okrožjih, kjer bo nova stranka postavila svojo listo. Akcija proti Radiču je v travniškem okraju v polnem teku. Posebno živahno agitacijo je v tem okrožju razvila Hrvatska pučka stranka.

Plamenac je postal radikal.

é Cetinje, 28. jul. (Izv.) Bivši predsednik črnogorske vlade Jovo Plamenac je poslal svojim prijateljem pismo, v katerem pravi, da bo vložil posebno kandidatno listo na temelju programa državotvorne radikalne stranke. Vse Črnogorce poziva, da glasujejo za njegovo listo, ker da je njegova osebnost kot človeka, ki je delal samo za svoj narod, dobro znana.

KRALJ ALEKSANDER.

r Belgrad, 28. jul. (Izv.) Kakor poročajo iz Subotice, je danes potoval skozi Subotico kralj Aleksander z osebnim vlakom na Bled.

Iz demokratske stranke.

r Belgrad, 28. jul. (Izv.) Demokratski izvršilni odbor je imel dopoldne sejo, na kateri se je razpravljalo o posameznih sporih predvsem v kragujevaškem okraju. Za nosilca liste se je določil državni svetnik Vulović.

é Sarajevo, 28. jul. (Izv.) Demokratska zajednica je sklicala za 2. avgust v vas Arnautović pri Visokem velik shod, na katerem bo sta govorila Ljuba Davidovič in Mehmed Spaho. Shoda se bodo udeležile vse visoke demokratske in muslimanske organizacije.

RAZKOL MED DALMATINSKIMI RADICEVCI.

é Split, 28. jul. (Izv.) V Biograd na morju je prisel delegat vodstva Radičeve stranke in imel sestanek, na katerem je prišlo do prepira med skupinama Rude Bačiniča in bivšega velikega župana Stojanova. Predavcu se ni posrečilo pomiriti obeh sprtih skupin.

IZ RADIKALNE STRANKE.

r Belgrad, 28. jul. (Izv.) Radikalni izvršilni odbor je imel popoldne sejo, na kateri je potrdil več kandidatnih list.

Madjarska hoče doseči revizijo trianonske pogodbe.

RAZBURLJIVE VESTI O DELOVANJU MADJARSKE IREDENTE, — ROTHERMERE HOČE ANGLEŠKO JAVNOST ZAINTERESIRATI ZA MADJARSKE ZELJE. — STALIŠČE ROMUNIJE.

v Budimpešta, 28. jul. (Izv.) Tukaj se je ustanovila liga za revizijo trianonske pogodbe. Njen cilj je, da zbere za Rothermera statistične in druge podatke, katerih bi se mogel Rothermere poslužiti za pomoč Madjarski. Madjari bodo poslali v London posebno deputacijo najodličnejših zastopnikov k Rothermeru, da mu predlože dokaze ljubezni in hvaležnosti.

v Bukarešt, 28. jul. (Izv.) Poluradni list romun. vlade »Independence Roumaine« piše v članku pod naslovom »Naši češkoslovaški in jugoslovanski prijatelji«, da prihajajo zadnje mesece iz inozemstva, predvsem z Dunaja vesti, ki zvane zelo čudno. Te vesti so bile

tako neverjetne, da se o tem v romunski javnosti ni razpravljalo. Če sedaj o tem pričnemo razpravljati, storimo to radi tega, ker prihajajo te vesti iz različnih in zelo verodostojnih virov. Po teh verzijah, ki prihajajo iz Pariza, Londona in Varšave, sta Češkoslovaška in Jugoslavija pripravljene napraviti Madjarski gotove koncesije v teritorialnem vprašanju, da bi se na ta način pomiril položaj v srednji Evropi. V tem pogledu pa Romunija ne more biti istega mnenja in upa, da gre tu za poskusni balonček iz Budimpešte. V Pragi in Belgradu so resni državniki, ki položaj v Evropi poznajo in so prepričani, da take teri-

torialne koncesije ne bi imele nikake vrednosti in da se Madjarska nikoli ne bo odpovedala Sedmograški, Slovaški in jugoslovanske-mu delu Banata. Madjari ne bodo nikoli prenehali s svojo tajno politiko in bodo vedno poskušali dobiti nazaj velike dele svojega prejšnjega ozemlja. Mi nečemo dajati češkoslovaški in jugoslovanski vladi nikalnih nasvetov, toda naša dolžnost je izjaviti, da se sedanja situacija ne bo spremenila tudi, če Madjarska dobi kake koncesije. Madjarska je postavila kot svojo devizo: Nem, nem, soha! (Ne, ne, nikoli!), in to pomeni, da nikdar ne bo zadovoljna s sedanjim položajem. In če temu verjame sploh kak diplomat, mi ne bomo verjeli.

Bratianu za narodni blok.

v Bukarešt, 28. jul. (Izv.) Danes se je pričela v senatu razprava o govoru senatorja narodne kmetske stranke Aciua, ki je izjavil, da narodna kmetska stranka dela za sedanji položaj odgovorno vlado in ugotavlja, da sedanje zakonito stanje ne uživa zaupanja romunskega prebivalstva. Zato zahteva stranka, da se ne izda amnestije za volivne delikte in da se mora sedanji parlament razpustiti. Brat Bratianu, finančni minister Vintila Bratianu, je z ozirom na to odgovoril, da je najboljši dokaz pisanje inozemskega časopisja, da je sedanja vlada za Romunijo zelo potrebna, ker samo ta vlada je sposobna, da vzdrži v državi varnost in in red. Neresno je, ako kdo danes zahteva razpis novih volitev. Prenehati se mora z demagogijo na račun neizobraženosti in neizkušnosti ljudstva. Vse sedanje romunske stranke se morajo združiti v močan narodni blok, ki bo v Romuniji vpostavil enotnost in pravičnost. To je njegov apel na vse stranke.

Osservatore Romano obsodil rokooborbo.

e Rim, 28. jul. (Izv.) Današnji »Osservatore Romano« dostavlja k poročilu o poteku tekme Sharkey-Dempsey dolg komentar, v katerem strogo obsoja rokooborbo. To je poganstvo. Zopet vstaja vulgarni in srditi barbarizem. Atleti v srednjem in starem veku so skušali svoje telo braniti, današnji rokooborci pa se ne zadovoljuje preje, dokler svojega nasprotnika popolnoma ne pobijejo na tla do smrti. Tako pač zahteva publika, ker je plačala za to. Nadalje ogorčeno komentira, da je dandanes zanimanje publike veliko večje za rokooborbo, kakor za idejne borbe. Današnja doba je doba materializma, ki se kaže v svojem pravem obrazu. V današnjih dneh je svel našel novega boga v pesti, ki je zadnji konkretni dokaz njegove mentalitete. Vendar je upati, da bodo v bližnji bodočnosti zmagale ideje.

NA BEGU PRED SICILIJO.

Sušak, 28. julija. Prejšnjo noč je s čolnom pribežal sem znani slovenski učitelj in bivši boljunoski župan Franc Venturini. Venturini je zadnja leta živel v Trstu in izdajal tednik »Novice« (sbojevniki »Eidinosti«). Dne 13. t. m. je Venturini dobil od kvesture opomin ter ga je policija fotografirala in napravila odtise njegovih prstov. Dne 22. t. m. je dobil poziv, da se 27. t. m. oglasi na policiji, ker je oboležen kot nevaren za državni red ter se zato konfinira na Sicilijo. Venturini se je posrečilo ubežati na Reko in od tod ponoči na Sušak.

NOV INCIDENT NA ITALIJANSKO-FRANCOSKI MEJI.

v Pariz, 28. jul. (Izv.) Na francosko-italijanski meji se je dogodil zopet nov incident. Nek francoski trgovec, ki ima v bližini meje svojo vilo, kamor se je podal na letovanje, je šel na sprehod in se ni več vrnil. Francoske oblasti so brezuspešno poizvedovale za njim in včeraj so končno ugotovili, da je trgovca aretirala oddelek fašistovske milice in ga odpeljal v Ventimilio, kljub temu, da je imel trgovec pravilno izstavljen francoski potni list. Šele po intervenciji so trgovca zopet izpustili.

POTNIŠKO LETALO ZA PREKOOCENSKI PROMET.

v Stuttgart, 28. jul. (Izv.) Tovarna za letala Dornier namerava zgraditi ogromen potniški aeroplan za plete preko Oceana. V letalu bi bilo prostora za sto oseb.

Pomorska razorožitvena konferenca bo končala brez uspeha.

AMERIKA SE NOČE PRIBLIZATI ANGLEŠKEMU STALIŠČU V VPRAŠANJU GRADITVE NOVIH KRIŽARK.

v Zeneva, 28. jul. (Izv.) Po vrnitvi angleške delegacije v Zenevo je videti, da se bo pomorska konferenca kmalu končala. Na današnji seji voditeljev delegacij so sklenili, da se v ponedeljek vrši javna plenarna seja. Obstaja mnenje, da novi predlogi angleške delegacije ne bodo mogli privedi do sporazuma. Zato bo konferenca, predvsem v vprašanju oboroževanja križark, preložena. Ugotovili bodo dosedanje rezultate in netašena vprašanja postavili na dnevni red prihodnje konference, ki se bo vršila 1931 v Washingtonu.

v Newyork, 28. jul. (Izv.) Včerajšnje izjave angleškega zunanjega ministra Chamberlaina o angleškem stališču glede pomorske

razorožitvene konference so napravile v tukajšnjih diplomatskih krogih vtis, da bo razorožitvena konferenca kmalu zaključena. Zdi se, da ni mogoče, da bi se med angleškim in ameriškim stališčem mogel doseči kompromis. Amerika ni pripravljena dati nadaljnjih koncesij v vprašanju graditve križark. Amerika tudi ni naklonjena temu, da bi se sklenila začasna pogodba. Ameriški politični krogi za prekinjenje konference napravljajo odgovorno Anglijo, ker je Anglija pred sklicanjem konference obljubila, da bo v vprašanju križark ostala na stališču, ki ga je zavzemala na prejšnji washingtonski konferenci.

Misli uradnika svojčas pristaša SDS o uradniški kandidaturi.

Oglasil se je pri nas odlični uradnik, svoj čas pristaš SDS, in nas naprosil za objavo sledečih misli:*

Samostojna kandidatura uradnikov je živahen predmet debat v uradniških vrstah že dolgo časa. Znano mi je, da so to vprašanje »Našem glas«² sprožili pristaši SDS. Ob pribliki zborovanj radi redukcij draginskih doklad radi poplav se je ugotovilo, da uradnik ne more v našem javnem političnem življenju nič pomeniti, dokler ne bo enakopraven, dokler ne bo imel lastnega parlamentarnega zastopstva, ko se mora ves parlamentaren razvoj obrniti v smer strokovnega zastopstva. Z ozirom na takratne politične razmere, ko je ministrijski predsednik Uzunovič apeliral na patriotizem in inteligenco uradništva pri rekuriranju doklad in Radič govoril o pokvarjenih gospodi in uradniškem nasilju, če je uradništvo izvrševalo njegove odnosno od njega priznane zakone, je bila gornja ugotovitev zelo težka in porazna za uradniško miselnost. Čudno, da so jo izkušali ironizirati že takrat bolj eksponirani naši tovariši pristaši SDS. V »Našem glas«² so bile potem zelo bridke ugotovitve raznih piscev o skrbih političnih strank za uradnike, iz vseh ugotovitev pa je zvenelo, da uradništvo bolj bolj poniževanje od politične politike, bolj bolj demagogija političnih strank, ki skušajo iz uradniške socialne in materialne stiske zase kovati svoj političen kapital, kot pa beda sama. Ne samo kruh, to ni glavna zahteva uradniških vrst, in mi odklanjamo tako gledanje na uradniško stremeljenje, mi odklanjamo tudi vsako drugo gibanje, ki nas odtuja od našega naroda. Mi imamo pravico in te pravice si ne damo odvzeti, da smo enakovredni sinovi svojega naroda in ne njegovi biriči. In ta misel je vzrok moje spreobrnitve. Zato nisem več pristaš SDS. Kolikokrat smo z ogorčenjem doživljali na lastni koži žalostne posledice denunciacij našega naroda in neprijetnih uradnikov (n. pr. Barleta) pri merodajnih činiteljih. In te denunciacije je vršilo za ceno oblasti samo par ljudi SDS. Slovenci smo bili ob prevratu v Belgradu in povsod v kraljevini mili in dragi; ko je začela gonja SDS proti slovenskemu narodu, ki je dejansko po večini pri SLS, in slovenskemu uradništvu in častništvu, je postal tudi za ministrstva slovenski uradnik in častnik manjvreden. SDS je dolžila slovenski narod h navstava, belgrajski krogi so pač logično mislili, da smo sinovi tega naroda in torej tudi h navstavi. Tako je SDS škodila slovenskemu uradništvu in častništvu v centrali. In se s tem še hvalila!

SDS je uvedla nasilne volitve. Nam vsem so te divje volitve še v spominu. Ali ni javno znano, da so se strokovno morali diskvalificirati nekateri sijajni uradniki, ko so morali izvršiti protizakonite ukaze stranke SDS? Kdo je kriv, da smo zaradi tega osovraženi med narodom?

Naj omenim še ljubljanski uradniški mandat dr. Reisnerja. Dr. Reisner je bil predsednik Zveze javnih nameščencev, tam je pridobil zaupanje in je kandidiral v Ljubljani kot uradniški kandidat SDS. Ne maram preiskovati, koliko ima zaslug za uradništvo, jaz mu jih vnaprej priznam vse, o katerih misli, da so res njegove, ampak mi njegovi volivci različnih strank smo takrat njega volili na podlagi posebnega dogovora med njim in dr. Ravniharjem. Mi smo vedeli, da mora njegov mandat prenehati v korist dr. Ravniharja in smo zmerom po stari slovenski navadi mislili, da dana beseda velja. Ponavljam: dr. Reisner je bil uradniški poslanec, izvoljen z uradniškimi glasovi in znani podlagi. Ko je prišlo vpraša-

nje, ali naj se drži dana beseda ali ne, ni prašal volivcev uradnikov, temveč stranko SDS in tam niso odločili volivci uradniki. Tega dolgaževanja našega stanu in ugleda od strani SDS ne morejo odtehtati nobene materialne zasluge SDS za uradništvo, ako res obstojajo. Zato tudi odklanjamo odgovornost za delo SDS pri mandatu dr. Reisnerja. Poslušal sem nekatere tovariše SDS na zadnjem uradniškem zborovanju in sem se čudil, da morejo tako plitvo misliti, ko menijo, da uradnik mora iti z »napredno«² stranko SDS.

Naprednost SDS! Tudi to je žalostna stvar, ki nam je znana. Ako je naprednost ovirati univerzo v njenem razvoju, groziti neljubim univerzitetnim profesorjem z raznimi ljubiznostmi, ako je naprednost preestavljati na zahtevo nižjih eksistene upravno uradništvo, groziti učiteljsvu, uničevati neljube gospodarske zavode, kršiti zakone in producirati en gros šund, in vse to imeti za glavno nalogo v boju proti »klerikalizmu«, potem odklanjamo tako naprednost in le uradnik, ki želi, da nastane anarhija v vsem našem življenju, more biti pri SDS.

To so razlogi, zakaj sem jaz zdaj za samostojen uradniški nastop. Ako bo trpela pri tem SDS, česar so se nekateri bali pri zborovanju in zaraditega glasovali proti nastopu, potem se bo videlo, kako SDS ni ničesar storila in koliko je grešila proti uradništvu, ko je vendar slonela na naših vrstah in je njena eksistenca odvisna od nas!

Kako malo ji je za uradništvo, se vidi iz tega, ker kandidira dr. Kramerja, ki nikoli ni bil in ni uradnik. Tudi niso vprašali uradniških organizacij, koga uradniki žele v Ljubljani. Ker mi po vesti ni mogoče iti s SDS, ker ne odobravam denunciranja slovenskega naroda in besedolomstva, in ker na drugi strani smatram, da je za uradniško gibanje neobhodna potreba osamosvojitve od vseh strankarskih vplivov, zato pozdravljam misel samostojnega političnega nastopa in mislim, da ga mora vsakdo med nami — tudi ostale stranke — pozdraviti, ker bodo lahko te stranke neposredno od uradniških zastopnikov samih slišale uradniške potrebe in želje. One stranke, ki so nasprotno temu gibanju, žele pač, naj jim bo uradnik zgolj brezpraven kuli in manjvreden stan v naši javnosti. Dobrohotne stranke bodo mogle računati vedno na pomoč od uradniške strani, ako se bodo zavedale, da je uradnik tudi človek s častjo in vestjo in sin naroda, ne pa njegov birič.

Vprašali me boste, zakaj se ne podpišem. Ali niste brali svojčas v »Jutru«² grožnje proti onim uradnikom, ki niso žerjavovski? Tam grozi sila, zoper silo je dovoljena tudi zvijača, z golimi rokami ni mogoče proti sekiri. Zalostno je tudi to, da se te nasilne družbe moramo uradniki bati — mislim, da je to najžalostnejša pridobitev in zasluga SDS za uradništvo.

Nov davek.

V zadnji seji oblastne skupščine je poslanec Novak javno pozval poslanca SDS Zebala in z njim vso SDS, da naj pove, če je kak poslanec SLS predlagal ali govoril o novem obdavčenju našega kmeta. Vsi poslanci SDS so molčali kot grob.

Poslanec Novak je ugotovil, da hoče SLS izpremeniti pravilnik o pobiranju cestnih prispevkov od lesnih trgovcev zato, da bo kmet imel dobre ceste, ne da bi moral sam popravljati grape, ki nastanejo pri obilnem prevažanju lesa. Te prispevke lesni trgovci plačujejo že sedem let. Le dosedaj je bila ta stvar tako nerodno urejena, da so se največji trgovci, zlasti tuji, med njimi največ Italijani, od plačevanja lahko izmazali in je kmet potem s svojim denarjem moral popravljati ceste, ki mu jih je tuje pokvaril.

Vse to je točno povedal poslanec Novak, poslanci SDS so molčali, sedaj pa »Domovina«² zopet vpje, da klerikalci hočejo naprtili kmetu nov davek! Ali ni to demagogija in hujskarija najgršje vrste, kakršna je mogoča samo v »Domovini«²?

Stranka pokvarjene gospode.

V pokvarjenosti, laži in politični nemoralnosti nosi zadnji čas vsekakor prvenstvo slovenska radičevska stranka. Njen tisk kar mr-goli laži, klevet in obrekovanj zlasti na SLS in njene voditelje. Ti listi so pisani z nedosegljivo zlobo in cinizmom.

V zadnji številki »Kmetkega lista«² imamo n. pr. tele laži takoj na prvi strani: Dr. Korošec se je zvezal s pokvarjenim srbsko gospodo — dr. Korošec se je pridružil zvezi pokvarjene gospode proti kmetom — SLS ni kmečka stranka, ampak stranka klerikalne gospode — ta gospoda slepi kmeta z raznimi malimi dobrotami, da jih na ta način vprega pred svoj gospodarski voz — duhovniki sicer Koroščeve zveze z radikalno gospodo ne odobravajo, pač pa se ne upajo tega javno povedati, ker se boje za kruh — Korošec je šel z največjimi zatiralci kmečkega stanu v Srbiji — v »Slovenec«² in »Domoljub«² je čez noč nehal nekdanja skrb za vero — Korošec se je moral zavezati, da bo v Sloveniji nehal agitirati z vero — mnogo znakov govori za to, da se je dr. Korošec tej zahtevi pokvarjene pravoslavne gospode udal — kaj slovenski kmet, kaj vera, glavno je stolček in korito, ki je pred stolčkom, tudi avtonomije ni več, tudi to je točka, na katero je moral dr. Korošec pristati, itd. itd.

To so laži, ki jih je v enem samem članku objavil »Kmetki list«. Kako naj imenujemo še tak list? Ali more pošten slovenski kmet tako hudobno hujskarijo brati, podpirati in plačevati? Ali ni največja zloba, če obrekuje duhovnike kot kruhoborce list Radičevske stranke? Ali ni laž posebno grda sedaj, ko so že skoro vsi slovenski duhovniki zopet v eni fronti združeni s svojim narodom? Ali je radičevce tako hudo zapeklo, da je g. župnik Oblak v št. Lovrencu nastopil kot govornik na javnem shodu SLS in s samo njemu lastno silo razkrinkal in obsodil Radiča in njegove pristaše v Sloveniji? Ali vas tako strašno peče, da je g. župnik Škrbec v Trbiču izvoljen v listi SLS v trbiški mestni zastop? Ali mislite, da boste z novimi klevetami ustavili ta razvoj, ki je nujno moral slediti kot reakcija na protiversko, proticerkveno in protiduhovniško politiko Radiča? Ali mislite, da boste »Slovenec«² in »Domoljub«² skrb za vero prevzeli sedaj v »Kmetkem listu«² s tem, da udarjate po duhovnikih kot kruhoborci?

In stolček? In korito? Pribijemo, da takega koritarstva kakor samo v slovenski radičevski stranki nikjer ni v celi naši domovini! Slovenske ljudske stranke pa se ta kleveta ne bo prijel, kajti tu stoji ona in vsi njeni zastopniki visoko nad vsemi drugimi strankami v državi sploh.

Stranka, ki pusti, da se pod njenim naslovom in njeno odgovornostjo pišejo take debele laži kot je ta, da je SLS opustila svoj verski in avtonomistični program, to je stranka pokvarjene gospode!

Umik dr. Kramerja.

Neprijetno je postalo g. dr. Kramerju, ko smo v včerajšnjem »Slovenec«² ugotovili diskrepanco med njegovim stališčem na seji finančnega odseka in pisanjem »Jutra«² ter »Naroda«². Mi smo rekli, da je g. dr. Kramer v oblastnem finančnem odseku bil obveščen, koliko se misli izprazniti realka in da je bil tudi on s tem zadovoljen, »Jutro«² in »Narod«² pa sta oblastni odbor napadla.

Ker je g. dr. Kramer med tem postal še ljubljanski kandidat, mu je včerajšnje pojasnilo dr. Antona Breclja vendarle postalo malce neprijetno, tako da je bil primoran do tozadevnega pojasnila, ki pa znači umik.

Dr. Kramer pravi, da je pri dotični seji finančnega odseka g. dr. Natlačen izjavil, da oblastni odbor nikakor ne namerava škoditi realki. Gre le za to, da se nekateri prostori, ki so v realnem posloju prazni in ki jih realka ne rabi, odkážejo univerzi. Dr. Kramer potrjuje, da je tudi on glasoval za to, da se ta zadeva brez debate odstopi oblastnemu odboru v ravnanje.

To je bistvo včerajšnje dr. Kramerjeve izjave. Sedaj pa vprašamo: Ali je dr. Breclj povedal kaj drugega? Ali je oblastni odbor napravil kaj, s čimer bi škodoval realki? Ali ni izjava dr. Breclja postavila na laž vseh »Narodovih«² trditve glede deložacije realke? Ali je oblastni odbor kriv, če SDSarski tisk piše o deložaciji dveh traktov, ko gre le za namestitve univerze v prazni in nerabljeni polovici enega nadstropja realke?

In še 800.000 Din! Ali bo realki škodovalo, če se bodo njeni prostori, ki gledajo že kot najzanimarnejša skladišča, malo restavrirali in popravili? Ali dela oblastni odbor v škodo realki, če to zahteva? Ali je morda ta namera nezdružljiva z izjavo predsednika dr. Natlačenca?

SDSarski tisk je v tem vprašanju temeljito polomil. Z vso svojo umetnostjo g. dr. Kramer ne bo polomije zabil. Diskrepanca med njegovim stališčem v oblastnem odseku in pisanju »Jutra«² ostane. Podčrtati je treba le še eno, da namreč SDS, povsod kjer more, z dopustnimi in nedopustnimi sredstvi skuša škodovati oblastni samoupravi.

Iztrgana kost.

Včeraj smo v »Slovenec«² ugotovili, da je bilo kričanje o redukciji učiteljsva na osnovnih šolah v Sloveniji prazen udarec v vodo in da se je volivni manevar, s katerim je upala demokratska stranka v nekaterih krajih loviti učiteljske glasove, popolnoma izjalovil. Toda, če psu iztrga kost, renči; zlasti, če nima več zob, da bi popadel. »Slovenski Narod«² je star, zato se je omejil na dolgo renčanje. V dveh kolonah poskuša odgovarjati, pa mora seveda samo potrditi dejstva, ki jih je »Slovenec«² ugotovil, da namreč noben učitelj, ki je doslej poučeval kjerkoli na Slovenskem, ne bo ostal brez službe, če je bo le hotel. Primerilo se mu je pa pri tem, da je spet zadel svoje lastne ljudi. Navaja n. pr., da je pojasnilo glede šole na Breznici, ki je uradno, netočno. Poročila so vendar delali gg. nadzorniki! In kaj bi stalo gospode od »Slovenskega Naroda«, da bi naredili tistih par korakov do tajništva demokratske stranke in bi tam vprašali, kateri stranki pripada dotični gospod nadzornik! Pa gospode pač raje napišejo dve koloni o strašnih »klerikalcih«, kakor da bi se potrudili za preprosto vprašanje.

Porabljamo to priliko, da ponovno ugotovljamo, da se vrše redukcije iz Belgrada, kjer ne sedi v ministruvstvu prosvete noben slovenski uradnik, somišljenik naše stranke. Vsakdo ve, da SLS tudi ni sedaj v vladi. Slovenska ljudska stranka ni napravila prav nobenega koraka, ne za redukcije učiteljsva, ne za redukcije razredov na osnovnih šolah v Sloveniji. Tudi o tem se »Slovenski Narod«² prav lahko informira, če bi mu seveda bilo kaj do resnice. In še to dodajmo, da je za centralistično ustavo, po kateri se vse komandira iz Belgrada, glasovala demokratska stranka. Če je »Slovenski Narod«² na leto 1921 pozabil, ker je star, za to pač SLS nič ne more.

Shodi SLS

Shod v Kranju. V ponedeljek 1. avgusta ob 11. uri dopoldne bo v Kranju pri »Jelenec«² shod Slovenske ljudske stranke. Na shodu bo govoril načelnik stranke dr. Anton Korošec. Vse somišljenike v kranjski okolici prosimo, da opozore naše volivce na ta shod.

Dobrunje. V »Domoljub«² je pomotoma naznanjen shod neke Združene liste kmetov, delavcev in obrtnikov SLS v nedeljo po maši v gostilni pri Mihaču. Konstatirati moramo, da te liste ni več, ker je razveljavljena radi porujenih podpisov. Volivci v Dobrunjah dobro vedo, kateri dve listi sta naši. Vsi zavedni bodo ti dve listi volili. Shod Slovenske ljudske stranke pa bo v nedeljo 31. julija po jutranji maši v Društvenem domu. Govori oblastni poslanec dr. Breclj. Prosimo vse somišljenike, da opozore naše volivce na to.

Shod SLS na Jesenicah. V Društvenem domu na Jesenicah je bil v sredo zvečer sijajno obiskan shod SLS, na katerem sta govorila poslanca Serneč in dr. Gosar.

Sv. Križ pri Dravogradu. V torek 2. avgusta se vrši tukaj po cerkvenem sv. opravilu na prostem pri cerkvi volivni shod SLS, na katerem bo govoril kandidat prevaljskega okraja g. Bedjančič in drugi.

Nazarje. Narodni poslanec g. Vladimir Pušenjak priredi v torek 2. avgusta po cerkvenem sv. opravilu javen volivni shod, na katerem nastopijo tudi drugi govorniki.

Volivni shod Štefana Faleža v nedeljo pri Sv. Martinu na Pohorju je zelo dobro uspel. Poleg g. Faleža je govoril tudi okrajni tajnik. Poročilo so zborovalci soglasno odobraval in izrekli voditelju dr. Korošcu in njemu popolno zaupanje in zahvalo.

Belokrajina. V nedeljo 14. avgusta bo pri Treh Farah politični shod Slovenske ljudske stranke. Shod bo ob 11. uri dopoldne. Govori poslanec Brodar in Jarc ter drugi govorniki. Pridite v najboljšem številu.

Napovedani shod poslanca F. Žebota pri Sv. Benediktu v Slov. goricah dne 7. avgusta odpade, ker je isti dan tam primicja. Volivni shodi bodo 7. avgusta po rani sv. maši pri Sv. Ani, a po pozni pri Sv. Juriju v Slov. goricah.

Sevnica ob Savi. Zadnje nedeljo, 24. t. m. je bil v dvorani hotela »Triglav«² volivni shod, na katerem sta govorila gg. kandidata dr. Gosar in Tratinik. Zbralo se je lepo število volivcev, ki so izjavljali obeh govornikov pazljivo sledili in govornikom ponovno navdušeno pritrjevali. Posebno pazljivo so poslušali g. dr. Gosarja, ko je razlagal, kak je bil vihotapljen v finančni zakon čen 82, katerega bi radi edesdarji sedaj izrabljali v svoje agitacijske namene. Poslušalci so zvedeli, da je iskati krivde med tistimi krogi, ki so akcionarji družb, kakor je n. pr. Trboveljska premogokopna družba, da pa teh akcionarjev ni najti med pristaši SLS. Volivci smo govornikoma prav hvaležni, da sta nam položaj razjasnila in sta oba kandidata lahko prepričana, da bodo vrgli kroglice v prvo skrinjico tudi taki volivci, ki sicer niso naš izraziti pristaši, ki pa se zavedajo, da bomo Slovenci v Belgradu lahko dosegli uspehe samo tedaj, če bomo strnjeno volili najmočnejšo zastopnico slovenskega ljudstva, SLS. Mnogim je tudi neljubo obnašanje gotovih nasprotnih krogov, ki bi radi samo komandirali in kazali svojo moč, za obči blagor pa ničesar ne storijo. Zato pa bo njih skrinjica ostala pri prihodnjih volitvah prazna.

+ Število prebivalstva v Rusiji. Po uradni statistiki o zadnjem ljudskem štetju prebiva v Sovjetski Uniji vsega 146.2 milijona duš. Od tega odpada na RSFSR 100.5 milijonov, na Ukrajinsko sovjetsko republiko 21.9, na Belorusko SR 4.9, na Zakavkaške SR 5.8, na Uzbeksko SR 5.1 in na Turkmensko SR 1 milijon. V mestih prebiva vsega 26 milijonov ljudi.

* Ker je samostojen nastop uradništva brez dvoma največja novost v tem volivnem boju, bodo radi preobčevali posamezna mnenja, v kolikor bodo pisana res radi stvari same. Seveda pri tem moramo slejko prej poudariti, da smo prepričani, da uradništvo s svojim poslancem, četudi bi zmagal, ne bo prav nič pridobilo in apeliramo na uradništvo, naj iznova premisli, preden napravi ta nepremišljeni korak. Kakor smo že včeraj povedali, pa popolnoma razumemo razmere, iz katerih je to gibanje izšlo in mislimo, da je dobro, da imajo uradniki čim več prilike o stvari povedati svoje mnenje, zato jim odpiramo naše predale, ne da bi se hoteli identificirati s posameznimi stališči. — Opozorbe uredništva.

Kaj se godi doma

Petindvajsetletnica.

Župnik v Črešnjevcu pri Pragerskem gosp. Alojzij Zamuda je obhajal na tistem petindvajsetletnici mašništva v svoji rojstni župniji pri Sv. Križu v ožjem krogu svojih sorodnikov. Pa tudi češnjevski župljani so hoteli imeti posebno slovesnost in se izkazali svojemu dušnemu pastirju hvaležne za ves trud delo, ki ga je imel z njimi tekom let. Na predvečer jubileja so mu zapeli češnjevski pevci podoknico in tamburaši so mu zasvirali par pesmic. V nedeljo zjutraj so čestitali priljubljenemu slavljencu farani pod župniščem in mu izročili srebrni kelih. Vrlemu gosp. župniku želi »Slovenec« zdravje še za nadaljnje plodonosno in požrtvovalno delovanje.

Sumanov križ pod Mrzlo goro

V spomin poslednjemu svojemu sinu, ki se je ponesrečil 22. julija lanskega leta, so postavili starši Sumanovi križ in ploščo v steno pod Mrzlo goro ob potu, ki vodi od Frischaufovega doma proti Savinjskemu sedlu. V sivo skalo je vdolan križ iz belega marmorja, v križišču krakov je modrikasta plošča z napisom. Ljubeznive roke gosposodi Darinke Topolovčeve in članov kluba planinskih tovarišev »Klin« so uredile pred križem gredico in jo nasadile s planinskimi cvetlicami.

V nedeljo 24. t. m. je došlo, kljub silnemu neurju v soboto popoldne in zvečer, lepo število planincev in domačinov na Okrešlji. Prostorni Dom ni mogel sprejeti vseh nad sto gostov, ki so ob najlepšem vremenu posedli po cvetoči livadi Okrešlje. Ob 10. uri so se dvignili vsi in spremili starše Pavletove dr. Janka Šumana in soprogo Zofijo k četrti uri oddaljeni steni, nad katero je viden usoden žleb, kraj smrtno nesreče. Prof. dr. Rožman je v kratkih besedah označil pomen Sumanovega križa: spomin je na plemenitega tovariša-planinca; znak božjega varstva bodi vsem turistom in pa prst kvišku kazoč, kamor naj se povzpne naš duh k Najvišjemu, ki je vir vse lepote, katero hodimo uživati v planine. Nato je blagoslovil križ in izmolil molitve za rajnega. Prof. dr. Sušnik je izpregovoril Pavletu kratko pesniško slovo. V imenu planincev je govoril predsednik »Klina« Janko Porenta; prof. Brodar iz Celja je v imenu Savinjske podružnice prevzel križ v oskrbo in varstvo. H koncu se je oglasil župnik in deželni poslanec Stare, izrazil staršem sožalje koroških Slovencev in primerjal značaj Pavletov trdnim in neomahljivim skalam Mrzle gore. Oče dr. Janko Šuman se je ginjen zahvalil vsem, ki so od lanske nesreče sočustvovali s hudo potrtimi starši in ki so na katerikoli način pripomogli, da se je spominsko slavlje moglo tako pristržno izvršiti; posebno se je zahvalil junaškim domačinom in orožnikom, ki so lani iskali in našli truplo ponesrečenega. — Zastopnike je poslalo k odkritju tudi hrv. plan. društvo »Sljeme« in mešička podružnica SPD.

Vedro nebo in cvetoča flora Okrešlje je še bolj povzdignila skromno slovesnost pod ogromnimi stenami med Mrzlo in Tursko goro. Popoldne so se planinci razšli na razne vrhove, da so uživali po hudem naliivu sobotne noči prekrasni dan.

Nesreča na progi.

Iz Maribora nam poročajo: Blizu postaje Slivnica se je v sredo popoldne zgodila težka nesreča. Posestnika Kaca, ki je gnil preko proge kravo, je povozil brzovlak ter ga usmrtil.

Vestfalsko pismo.

VII.

Nit se mi je pretrgala, pero mi je zastalo. Nisem ga do danes dobil časa, da bi bil kaj napisal. Preden pa se ločim od Nemčije, — moje šibke moči ne vzdržijo več tega bremena; največja ironija je, če mi pišejo od nekod iz Ljubljane, da sem »v pokojju«; pravilno bi bilo rečeno »v nepokojju«! — torej preden se ločim od Nemčije, bi rad še nekatere reči zapisal. Povedati imam še dosti, samo ne vem, če bo še toliko časa, da bi spravil na papir.

Najprej naj povem, da sem imel zadnje čase dva prijetna obiska. Prvi je bil pri meni moj francoski kompanjon g. Valentin Zupančič. V nedeljo 16. junija je blagoslovil v Spitelnu v Lotringiji novo zastavo slovenskega društva, v torek potem je bil pri meni, od tukaj je pa šel v Belgijo obiskat in oskrbet tamošnje naše ljudi. Pred enim tednom pa je prijel od mene iz Ljubljane g. Vinko Zor, odtod pa odšel na Nizozemsko, obiskat za veliko noč (!) tamkajšnjo slovensko kolonijo. Malo pozno je prišla za te reveže velika noč, pa da je le že prišla, četudi o sv. Alešu! Tanta molis erat, preden smo ga dobili! A g. Zor se je odzval takoj, ko sem se nanj obrnil, dočim sem dobil prej le negativne odgovore, ali pa — nikakih! Veseli me, da si bo ravno tajnik »Prosvetne zveze« ogledal življenje naših izseljencev od blizu, ker bo pri Zvezi lahko marsikaj storil v prilog izseljencem. G. Zupančič, ki je storil heroično delo, da je zapustil lepo župnijo, pa se podal na nesigurno in žrtv polno misijonsko pot, ta že pozna to živ-

Orlovski nastop v Slov. Bistrici

v nedeljo, dne 31. julija 1927.

Polovična vožnja za udeležence je dovoljena z naredbo generalne direkcije drž. železnice z dne 26. julija 1927 št. 48.240. Na odhodni postaji kupite cele karte z mokrim postajnim žigom do Slovenske Bistrice v mesto. Na prireditvenem prostoru dobite potrdila o udeležbi, da se lahko z istimi kartami vrnete do odhodne postaje.

Skupen odhod članstva iz Maribora bo v nedeljo zjutraj ob 5. uri 30 minut. Bodite vsi točni!

Za člane, ki morajo priti v Maribor že v soboto zvečer, je pripravljeno prenočišče v dijaškem semenišču. Članice prenočujejo v hiši čč. šolskih sester v Melju. Prenosišča bodo na razpolago tudi v nedeljo po povratku iz Slovenske Bistrice.

Ako se oglasi do sobote zvečer v obeh prodajalnah Cirilove tiskarne dovolj reflektantov za avto-omnibus, bo peljal iz Maribora poseben voz iz Glavnega trga v nedeljo ob 2. uri popoldne in se vrne ob dogovorjeni uri nazaj v Maribor.

Načelniki posameznih oddelkov naj gledajo na to, da ne ostane nobeden član brez tehtnega razloga doma! Vsi kroji in telovadne obleke na plan!

V nedeljo na svidenje v Slovenski Bistrici! Prireditve se vrši v sledečem redu:

Ob 9. uri sprevoz od Okr. hranilnice na Glavni trg.

Ob pol 10. uri sv. maša in pridiga v kapelici na Glavnem trgu. Mašuje in pridiga msgr. dr. A. Jerovšek.

Ob 11. uri skušnja za telovadni nastop.

Ob 14. uri večerice v župnijski cerkvi.

Ob 15. uri telovadni nastop. Med nastopom govori Jos. Stabej.

V slučaju slabega vremena se vrši telovadna akademija v veliki dvorani.

Orlovski dan v Smarju pri Ljubljani

ima v nedeljo 31. julija 1927

LJUBLJANSKO ORLOVSKO OKROZJE.

SPORED:

Dopoldne: Ob 10. uri sv. maša v Smarju, po maši tabor pred cerkvijo.

Popoldne: Ob pol 3. uri litanije. — Ob pol 4. uri javna telvadba.

Sporod telovadbe:

Rajalni pohod in proste vaje članov.

Rajalni pohod in proste vaje članice.

Orodna telvadba.

Članice: Vaje s kiji.

Štafetni tek za prehodno darilo.

Lahka atletika.

Skupina.

Po telovadbi koncert in prosta zabava. — Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti. — Vrš se ob vsakem vremenu.

Težka nesreča.

V sredo je bil pripeljan v bolnico v Mariboru 58 letni prevzikač Jožef Štern iz Hoč. Podiral je na Pohorju smreke. Eno drevo je padlo na njega s tako silo, da mu je odtrgalo levo nogo pod kolonom popolnoma od telesa. Šterna so kljub težki poškodbi šele naslednji dan pripeljali v bolnico, kjer pa se je posrečilo ohraniti mu življenje. Po čudovitem naključju namreč ni izkruval, ker so se žile same zalepile, tako da je le malo krvi izgubil.

Velik požar v Gorjancih.

Dne 26. julija zvečer je izbruhnil v sušilnici parne žage na Gorjancih ogenj, ki je tekom noči uničil sušilnico z ogromno zalogo lesa. Škoda je velika ter je dosedaj še niso mogli točno oceniti. Visoko proti nebu so švigali ognjeni zublji ter razsvetljevali vso pokrajino pod Gorjanci do Novega mesta. Bil je pretresljiv prizor. Ob 11. uri ponoči je dospelo gasilno društvo iz Stopiča. Z največjim trdom in naporom ji je uspelo obvarovati pred katastrofo tovarno, ki se je je ogenj že prijel. Gašenje je bilo toliko težje, ker ni bilo dovolj vode na razpolago. Vzrok ognja še ni ugotovljen. Vso to ogromno količino uničenega lesa bi zvozili vozniki na kolodvor v Novo mesto ter so kmetje-vozniki iz vasi pod Gorjanci vsled tega požara močno prizadeti.

Sumljiv oglednik.

Maribor, 28. julija 1927.

Pred dnevi smo poročali, kako so doslej odkriti vlomilci udarli okrog poldne v stanovanje gospe Osenjak v Razlagovi ulici št. 25 in odnesli obleko g. Hladeka. Po vlamu je policija strogo zastražila hišo in nadzirala nekaj časa pasante ulice.

V sredo okrog 6. ure zvečer sta opazovala v zgoraj omenjeni hiši stanujoča g. vinski trgovec Gnilšek in državni pravdnik dr. Hojnik, kako je motril suman, kakih 32 let star moški zapre

polke že okradene hiše. Ko ga je vprašal Gnilšek, kaj bi in kaj da je, se je odrezal: »Da ga je poslal bivši ravnatelj Narodne banke Skušek, naj si ogleda Gnilškovo kolje, či bi bilo za kupiti.« Takoj po tej iztrzi iztvi izjavi je je odkuril, kar so ga nesle noge in se skril pred zasledovanjem.

Maribor vznemirja v zadnjem času prav opasna vlomilska in tatinska banda, ki je vzela na muho hiše v bolj tihi mirnih ulicah, v katerih stanujejo boljše družine. Upamo, da se bo posrečilo policiji izslediti in izprazniti to nevarno gnezdo.

Sreča v nesreči.

Potniški madjarskega brzovlaka, ki vozi v popoldanskih urah iz Maribora proti Čakovcu, so pri postaji Cirkovce videli prizor, ki je marsikomu šel na živce. Lokomotiva je pričela nenadoma dajati presunljive signale, naenkrat je spredaj nekaj pod kolesi zahreščalo in že so videli na levi strani nasipa kotrljati se čudno gručo, se stoječo se iz konj, opreme in delov voza. Nazadnje se je gruča razvozljala, konji so se spravili na noge, izpod razvalin voza pa se je izkabal ves preplašen starejši kmetič ter še dalje časa začuden gledal za vlakom, ki se je oddaljeval. Očividno mu ni šlo v glavo, kako slučajno je ušel strašni smrti pod kolesi. Po izjavi strojevodje je skušal kljub signalom tik pred vlakom prepeljati se preko proge. Mogoče je zamenjal brzovlak s osebnim vlakom, ter mislil, da bo imel še dovolj časa, toda skoro bi bil to plačal z življenjem.

Dnevne novice

★ Dr. Korošec v Kranju. Prihoduji ponedeljek 1. avgusta ob 11 dopoldne bo pri »Jelenu« imel dr. Korošec shod SLS.

★ Okrajni cestni odbor v Žužemberku se je na nedeljski seji 24. julija konstituiral takole: za načelnika je bil izvoljen g. Ivan Vehovec iz Žužemberka (bivši 20 letni cestni načelnik), za namestnika g. Ivan Košak, bivši župan občine Zagradec, za blagajnika g. Josip Vidmar, župan občine Ajdovec. Vsi trije so pristaši SLS.

★ Orlovski dan v Smarju pri Ljubljani 31. julija. Ob 7 sprejem na kolodvoru, nato sprevoz v Smarje. Ob 10 sv. maša v Smarju (dr. Gregor Zerjav), po maši tabor pred cerkvijo (govori g. Fr. Tersegav). Ob pol 3 litanije. Ob pol 4 javna telvadba.

★ Gradnja skupščinske palače. Posebna komisija ministrstva za javna dela je pretresla vprašanja glede dovršitve gradbenih del na novi parlamentarni zgradbi v Belgradu. Prišli so do zaključka, da je treba za dovršitev del še 70 milijonov dinarjev, od tega 60 milijonov za dela v notranjosti, 10 milijonov pa za zunanja dela. Del dobav, ki jih v naši državi ni dobiti, se odda na račun reparacij v inozemstvo, vsa ostala gradbena dela in oprema se odda domačim podjetjem. V ta namen se razpišejo natečaji. Dela morajo biti dovršena v dveh letih. Interesi malih obrtnikov bi se smatrali kot indirektno zavarovani na ta način, da ne bi imeli konkurence pri drugih zgradbah. Tako slovejo belgrajska poročila.

★ Spomenik narodnega osvobođenja v Splitu. V Splitu se je bil že pred časom osnoval odbor, ki naj bi skrbel za uresničenje velikega načrta, da se v Splitu na daleč vidnem mestu ob morju postavi veličasten spomenik narodnega osvobođenja in zedinjenja Jugoslovancev. Odboru načeljuje splitski župan dr. Tartaglia, a ustvaritev spomenika se je poverila mojstru Ivanu Meštroviču. Leta je načrt za spomenik že izdelal. Spomenik je zamišljen v orjaških propozicijah v obliki »Kraljevega kamena«, na katerem bo na eni strani izklesana

podoba kralja Tomislava, na drugi pa podoba kralja Petra Osvoboditelja. Spomenik je projektiran na samem morju. Današnje pristanišče pred zgradbo Jadranske banke na Francoski obali se podaljša na 31,5 m in razširi na 36,4 m. Razširjenje proti morju se izvrši v obliki trogla, tako da cela ploskev dobi šestrogelno obliko. Sredina ploskve je dvignjena ter se pride do nje od vseh strani po stopnicah. Na njej stoji široka kamenita baza v izmeri 13,20 krat 10,20 m in visoka 1,50 m. Nad njo se dviga velik kvadratni blok v izmeri 6,20 krat 3,20 m in visok 3,50 m, na njem pa zopet drug blok v izmeri 5 krat 2 krat 6 metrov. Na širokih straneh tega zadnjega bloka bosta v 40 cm visokem reliefu izklesani podobi kralja Tomislava in kralja Petra Osvoboditelja. Oba lika bosta izdelana v junaški pozi na orjaških konjih. Ob robu šestrogelne ploskve bo stalo šest po 2,30 m visokih stebrov za privezovanje ladij. Na vsakem steburu bo izklesana figura v obliki straže s ščitom v roki; na ščitih bodo izklesani grbi šestih glavnih naših jadranskih luk: Reke, Zadra, Šibenika, Splita, Dubrovnika in Kotora. Celokupni spomenik se izdelava iz braškega marmorja. Delo ima trajati približno dve leti, a stroški so proračunjeni na približno tri in pol milijona dinarjev. Splitska občina in razni splitski zasebniki so naklonili za spomenik večje zneske, ki pa niti izdaleč ne krijejo gornje vsote. Pripravlja se akcija, da bi se prispevanja za spomenik, ki bo edin svoje vrste in bo govoril tujcem, ki bodo pluli mimo, o sili mladega jugoslovanskega naroda, udeležila cela država.

★ Kongres članov odbora »Asociacije slovenskih planinskih društev« se vrši od 22. do 28. septembra s sledečim programom: 22. seja odbora, prenočevanje v Krakovu. 23. Dopoldne ogledovanje mesta, popoldne izlet v Wieliczko v svrhu ogledanja rudnika; povratek v Krakov, prenočevanje. 24. Odhod v Pienine, vožnja s čolni po Dumajcu iz Czerwonega Klasztoru v Szawnicu, pešizlet v okolico in odhod na prenočevanje v Zakopane. 25. Zaključek

njihovega. Za eksistenco tam je preskrbljeno. Zdaj treba samo, da kdo res pride!

Mislite si, kako bi bilo doma, ko bi na kakvi večji župniji deset let ne bilo nobenega duhovnika! A doma vendar še ljudi drži tradicija, stare navade in dobra sosesčina. Tu pa vsega tega ni. Preprosti ljudje med tujim ljudstvom, sami sebi prepuščeni, brez vsakega svetovaleca in voditelja — saj si morate misliti, kakšno življenje mora biti to!

Pomislite samo, kaka vzgoja otrok! Ne veste, koliko je tu slovenskega zaroda. In mnogi starši nimajo nobenega pojma o vzgoji; kakšni naj bodo potem otroci! Ko bi na Nemškem ne bila taka šola, kakor je, kako bi bilo šele potem? Zdaj imamo nekaj dobre mladine, več seveda pa še slabe. Zato mi pravijo ljudje: O, zakaj niste prišli k nam že pred 20 leti?!

S tem pa nikakor nočem kratiti zaslug slovenskih frančiškanov, ki so dolga leta hodili na Nemško vsako pomlad. Storili so veliko; vsa čast jim! A v kratkem času niso mogli storiti vsega; saj tudi jaz ne morem, kar bi rad.

Najbolj žalostna prikazen za nas je, da bo toliko slovenske krvi — luteranske! Ravno včeraj sem slišal, da hoče neki fant vzeti luteransko dekle in se tudi poročiti luteransko. Torej bodo mladi vsi luteri. Župnik in kaplan sta bila pri njem in pri starših in jih pregovarjala celo uro, pa menda zastoj. Družina je zaničljiva. Bolj tragično se mi je še zdelo, ko sem pred par meseci dobil d o b r o ženo, doma iz poljanskih hribov, ki ima sina in hčer. Oba poročena z luterani po luteransko. Vsi njih otroci luterani. Prav smilila se mi je dobra žena. Toda tudi je vse zamujeno.

Ravno tako se zanemarijo ljudje, samim sebi prepuščeni, v narodnem oziru. Tu še vedno in vedno slišim: »Kaj pa je na Estrajh novega? Kdaj pa pojdemo na Estrajh?« Da je to za moja ušesa in moje živce nekaj strašnega in da me stane veliko premagovanja, to poslušati, si morete misliti. Včasih jih kregam, včasih se jim moram smejati. »I, kako pa vendar govorite!« — »Saj sami ne vemo, kako govorimo. Ne znamo ne slovensko ne nemško.« Imamo pa tudi take, ki so bolj zavedni in lepše govorijo. A take tudi, ki nočejo biti več Slovenci. — Najslabše pa je v narodnem oziru z otroci. Redkokateri otroci znajo dobro slovensko govoriti, redkokateri slovensko brati. Ker ni bilo nikogar, ki bi bil starejši dramil in dregal, naj vendar naučijo svoje otroke svoj jezik, so jih kar tako pustili. Otroci se štejejo za Slovence, samo slovensko govoriti ne znajo. »Ich bin ja auch Slovene, nur sprechen kann ich nicht slovenisch,« sem že slišal. Večinoma pa vsaj lomijo, razumejo pa še bolj. Tudi pojejo slovensko, pa še kako! A ko se učijo, jim mora nemški duhovnik na tablo zapisati, kakor se izgovarja n, pr. rožica — roschiza. Kdo pa je sploh gojil slovensko narodnost na Nemškem? Edino nemški duhovniki. Domovina ni storila v tem oziru pod milim Bogom nič!

Iz vsega tega je jasno, da ne gre mase ljudstva, ki je prisiljena iti s trebuhom za kruhom po svetu, puščati brez vodstva. Saj ni čudno, če podivjajo. Pa se čudite, kako da naši ljudje, ki so doma sicer dobri, v tujini odpo vedo. Saj bi doma tudi, ko bi bili brez vsakega vodstva. Čas je torej, da se skrbstvo za izseljence za trajno uredi. J.K.

kongresa v Zakopanah. 26. do 28. Izleti v Tatros. Kdor se hoče udeležiti izleta na Poljsko, naj to javi do 1. avgusta SPD, ki bo poskrbelo za vozne olajšave po železnicah na Poljskem.

★ **Romarski vlak na Trsat** bo odhajal iz Ljubljane 6. avgusta ob pol 8 zjutraj (po prihodu jutranjih vlakov). Dan za dnem se pri- glaša veliko število udeležencev, vendar je še mnogo župnij, posebno na Dolenjskem, ki do- slej še niso prijavile prav nobenega udeležen- ca, dasi je zveza za Dolenjce najbolj ugodna. Prosimo vse, da prijave čimprej dopolnijo. Sveti vojske v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ **V zdravilišču »Termac«** v Laškem raz- pisuje Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani za dva zasebna nameščenca — svoja zavarovanja za mesec september za vsakega za pol meseca prosti mesti s prvovrstno pre- skrbno in sicer s prosto sobo, popolnoma vso prehrano, zdravniško pomočjo in kopanjem, toda brez potnih stroškov. Kolika prosto pro- šnja naj se vložijo pri zavodu do 15. avgusta opoldne. Prošnja mora biti opremljena z urad- nim priporočilom, da prosilec nima premože- nja in z zdravniškim potrdilom, da boleha za protinskimi ali revmatičnimi obolenjem lažje vrste, da bi bilo zdravljenje v termalnem ko- pališču potrebno, da je od 15 dnevnega zdrav- ljenja pričakovati zboljšanja in da prosilec lahko potuje brez spremstva. Prosilec mora navesti, koliko družinskih članov živi z njim v skupnem gospodarstvu in koliko imajo do- bodkov.

★ **Vodstvom Mar. družb v lavantinski škofiji**, 4. avgusta se vrši ob 10 dopoldne v kn. šk. dijaškem semenišču v Mariboru sestanek vo- diteljev Marijinih družb iz cele škofije. Ker je predvsem potrebno enotno vodstvo in poglo- bitev Marijinih družb, se želi obilna udeležba. Ne samo dekanjski, temveč tudi župnijski vo- ditelji so iskreno vabljeni. Marijine družbe so eminentno vzgojno sredstvo za povzdigo naše mladine v verskem in zlasti v moralnem duhu. Potrebne so tudi nove tiskovine za Ma- rijine družbe, ker so stare, ki tudi ne odgo- varjajo več sedanjim potrebam, čisto posle. Vsak udeleženec naj po dopisnici javi svoj prihod g. Jožefu Mirtu, ravnatelju dij. seme- nišča v Mariboru, Koroščeva ulica 12, ker bo imenovan gospod proti mali odškodnini pri- pravil skupen obed za vse udeležence. S po- poldanskim vlakom se gg. lahko vrnejo vsak na svoj dom.

★ **Turške srečke** kupuje ali zamenja za ratno šteto nom. Din 1000 Efektina banka v Ljubljani, Kongresni trg 9. Telefon 2422.

★ **Veliko pozornost** bodo vzbujale v ne- deljo v Šmarju vaje članic s kiji. V Šmarju se doslej še niso nikoli izvajale slične vaje.

★ **Na morje!** Mnogi si ne morejo privo- žeti daljšega oddiha ob našem Jadranu, dasi jih že leta in leta vleče neko tiho hrepenje k morju. Vsakomur se lahko ta želja sedaj iz- polni: prihodnji teden naj se pridruži roma- nju »Svete vojske« ter naj se posluži polovične vožnje po železnici ter brezplačnega izleta s parnikom po morju!

★ **Zraščena dvojčka**. Belgrajska »Poli- tika« prinaša sliko in poročilo o dveh skupaj zraščeni dvojčkah v Novem Pazaru, o katerih doslej javnost ni ničesar vedela. Dvojčka sta sinova mohamedanskih staršev in živita pri svojem stricu, ker nimata več staršev. Zrašče- na sta v plečih. Das sta po izjavi njunega strica stara že 19 let, napravljata vtis komaj osem- letnih dečkov. Eden izmed dvojčkov je dobro razvit, samo vratu ne more upogniti, drugi je v rasti in razvoju popolnoma zaostal, vrat mu je vpognjen in ga ne more vzravati. Hodita na ta način, da drug drugega nosita, to je ne- kaj časa hodi eden in nosi drugega, ko se utruji, pride vrsta na drugega. Govoriti ne znata. Stric dvojčkov ne pušča nikamor iz dvo- rišča, ker se jih rodbina sramuje. Sicer pa je v Novem Pazaru zaradi nehigijeničnih razmer in slabe vode polno kretenov in pokvečencev.

★ **Obnoveitev stare in znane božje poti**. Farna cerkev sv. Ožbalta v Dravski dolini slovi že stoletja kot dobro obiskana in zna- menita božja pot. V tem hramu božjem so se zbirali v zelo mnogobrojem številu domačini iz dravske doline in Nemci. Radi razmejivte po prevratu se je tudi obisk ožbalčkih božje- potnikov zelo skrčil. Letos se bo pa ta staro- davna božja pot zopet obnovila in bo v pe- tek, 5. avgusta, in v nedeljo, 7. avgusta, oba- krat več sv. maš, ob 10. uri slovesna s pri- dugo in procesijo. Prelaz čez mejo SHS pri Kapli in Sv. Duha bo v dne 6. in 7. av- gusta dovoljen za božjepotnike, a ne za tiho- tapce!

★ **Mednarodna razstava knjig v Lipskem**. V posebnem oddelku velike razstave knjig so v oddelku Zedinjenih držav ameriških razsta- vili tudi naši, v glavnem slovenski in hrvaški umetniki svoje knjige. Uredil je ta oddelek zagrebški slikar Lj. Babić. Razstavili so pa sledeči umetniki: Lj. Babić, dr. I. Cankar, B. Jakac, J. Plečnik, dr. Fr. Stele, M. Trepše, S. Vavpotič, V. Kirin, T. Krizman, P. Križanič, A. Martinič, M. Milunović, T. Paulić, J. Reše- tar, Z. Sertič, E. Tomašević. Kratek uvod v glavnem katalogu, ki je pisan v nemškem in hrvaškem jeziku, je napisal dr. A. Schneider. Reproducira je v njem Klaičeva zgodovina hrvaškega kralja Tomislava.

★ **Razne nezgode**. Ko je 26. julija zjutraj kosilo več koscev na nekem travniku pri Re- gerčvici, občina Šmihel-Stopiče, je neki kosec tako neprevidno ravnal s koso, da je zadel kosca za seboj v desno nadlako, mu prerezal

žile ter ga na ta način težko poškodoval. Po- škodovanca so odpeljali takoj v bolnico usmi- ljenih bratov v Kandijo. — 23. julija sta ko- pala dva kopača v pesčeniku pri Štranski vasi, občina Šmihel-Stopiče, mlivke. Pri tem je za- del en kopač po nesreči drugega kopača z ostro motiko v desno zapestje ter mu presekal kost. Poškodba je težka. Tudi ta se nahaja v oskrbi usmiljenih bratov v Kandiji.

★ **Nesreče**. 18. leta Ivanka Hacetova, po- sestnikova hči iz Podcerkve v Loški dolini, se je v torek pri košnji v »ogradi«, kakor pravijo tam travnikom na hribih, vsekala s koso v levo nogo in si prerežala žile. Nahaja se v ljubljanski bolnici. — Ivan Korč, dveletni otrok, ki se je ponesrečil v Cerkljici, o čem- er smo poročali že včeraj, je podlegel težkim opeklinam.

★ **Zika je samo ena**. Zaradi izredno do- brega okusa ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu pazite zato na ime »Zika«. 5008

★ **Autobus Brezje—Bled** vozi vsak dan iz Podnarta od vlaka, ki prihaja iz Ljubljane ob 8.20. (Glej »Slovenec« z dne 24. julija 1927.)

KUŠAKOVIČA KALODONT
najboljša pasta za zobe

Slovenci v Italiji

Fašistovski mladinski izlet v Gorico. Iz Rima prihajajo poročila, da fašistovski mladinski dru- šтво »Ballac« pripravila izlet svojih rimskih čla- nov v Gorico. Mali Rimljani prispejo v Gorico 22. avgusta. Otroci si bodo ogledali tudi vojna po- zorišča.

Slovenski vojniki ranjeni med incidenti v Mi- lanu. Pri zadnjih delavskih izgrediv v Milanu proti draginji je bilo ranjenih tudi več slovenskih fantov iz Primorja, ki služijo pri vojakih v Milanu. Eden izmed njih je bil zaboden od zadaj v hrbet in se sedaj zdravi v milanski bolnici.

Ljubljana

○ **Nj. Vel. kralj Aleksander** se je snoči ob 9.45 peljal z dvornim vlakom skozi Ljub- ljano na Bled. Spremljal je Njegovo Veličan- stvo veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Franc Vodopivec iz Zagreba do Ljubljane. Nj. V. kralj je došel na Bled ob 11 ponoči.

○ **Zlata maša v stolnici**. Prihodnjo ne- deljo 31. julija bo obhajal v ljubljanski škof- jiški stolni cerkvi zlato sv. mašo preč. gospod stolni kanonik Ivan Sušnik. Zlatomašna slovesnost se prične ob pol 10 s slovesnim vzhodom zlatomašnikov iz škofije v stolnico. Potem je slavnostna pridiga (govori stolni ka- nonik dr. Mihael Opeka) in slovesna sv. maša ob asistenci tovarišev-stolnih kanonikov. Pri splošni priljubljenosti g. jubilarja je pričako- vati obilne udeležbe vernikov vseh slojev.

○ **Krekova mladina, Ljubljana**. Nocoj toč- no ob 8 sestanek vseh članov in članic v obi- čajnih prostorih. Na sestanku predava tov. dr. Gosar. Pridite vsi in točno!

○ **Najlepši izleti** se nudijo sedaj kolesar- jem v jutranjih urah. Zjutraj, ko ni prahu in je na cesti mir, se najlepše vozi. Tak izlet na- pravijo v nedeljo Orli v Šmarje. Odhajajo ob 5 zjutraj od Ljudskega doma, da prispejo pra- vočasno v Šmarje.

○ **Članom društva železniških vpokojen- cev!** Umrli je naš član g. Matevž J e r a s, žel. sprevodnik v p. Pogreb bo v petek ob 4 popol- dne iz hiše žalosti Novi Udmat 137. Člani se v- ljudno vabijo, da se pogreba polnoštevno udeleže. — Društvo žel. vpokojencev.

○ **Pri sv. Krištofu v Ljubljani** bo v nede- ljo 31. julija cerkveno žegnanje. Ob 6 in ob 9 bosta sv. maši. Popoldne ob 5 pridiga in slo- vesne liturgije.

○ **Dežnik kot padalo**. 13 letni dijaček Stanko K. v Korytkovi ulici v Vodmatu je ho- tel po zgledu slavnih letalcev skočiti s pado- branom iz višine. Ker pa padala seveda ni imel, je skočil iz prvega nadstropja domače hiše z razpetim dežnikom. Njegov poskus zračne akrobacije se je pa ponesrečil. Stanko si je pri skoku zlomil desno nogo. Starši so dečka prepeljali v bolnico. Deček si bo menda v prihodnje premislil izvajati take atrakcije.

○ **Vlom v stanovanje**. V sredo dopoldne je nekdo na Hauptmanci vlomil v stanovanje posestnikovega sina Ivana Primca in mu od- nesel novo sivo obleko in nove čevlje, v skup- ni vrednosti 1450 Din. Tat je prišel v stanova- nje na ta način, da je odstranil šipo pri oknu, po tatvini pa postavil šipo na prvotno mesto. Tatu, ki mu morajo biti domače razmere pri Primčevih znane, je policija že na sledu.

Maribor

□ **Užaljeni »štajerski« radičevci**. Izza ku- lis štajerskih pristašev SKS in radičevcev se sliši o veliki nezadovoljnosti, ki je zavladala med tako zvanimi »starimi« voditelji, ker je Radič po Prepeluhovi iniciativi večinoma kar sam določil kandidate. V Mariboru je cela vrsta »voditeljev«, ki so računali na kandida- turo. Ali Prepeluh in Radič sta jim račune prekrizala.

□ **Prepeljava**. V četrtek je ekshumiral mariborski pogrebni zavod v Ižakovih brata mariborskega g. notarja Ašiča in ga prepeljal na pokopališče na Pobrežju. Izkopani je utonil pri kopanju v Muri in je bil v zgoraj omenje- nem kraju pokopan le začasno.

□ **Vlom**. Včeraj zjutraj med 8 in 9 je bil izvršen drzen vlom v pisarno parne žage Ves- navar v Melju. Vlomilec je odnesel iz blagajne

4000 Din gotovine. Pisarna stoji posebej iz- ven žage, okrog nje je bilo polno delavcev pri delu, pa je uprav čudno, da ni nihče opazil v- lomilca, ko je odpiral zaklenjena vrata pi- sarne.

□ **Tatvina vina**. O tatvini v vinški kleti trgovca Rota na Teznu smo že včeraj poročali. Naknadno se je ugotovilo, da so tatinski hla- pci znosili iz kleti 8 polovnjakov (2000 l) vina, v vrednosti 12.000 Din. Razkrita je cela druž- ba, ki je pila vino iz Rotove kleti; večinoma so to hlapci in dekle ter postopači iz Tezna, ki so včasih z aretiranimi hlapci prirejali cele gostije, na katerih so se pošteno napili ukra- denega vina.

□ **Dalmatinski kaznjenci**. V mariborsko kaznilnico je bilo te dni pripeljanih 19 kaz- njencev iz Dalmacije, ki so po večini samo težki zločinci, obsojeni na dolgotrajno ječo.

□ **Aretecija vlomilca**. Mariborska policija je izsledila Jakoba Adalberta, ki je letos spo- mladji vlomil v župnišče v Laškem, nedavno pa je okradel gostilničarja Fajdigo na Teznu. Izročen je bil sodišču.

Celje

○ **Komisijonelni ogled v poslopuj Mohor- jeve tiskarne**. V ponedeljek 25. julija se je vršil v prostorih hiše Mohorjeve tiskarne v Prešernovi ulici po mestnem magistratu raz- pisani ogled v svrhu odobritve nameravanih stavbnih in adaptacijskih načrtov. Mohorjeva tiskarna namerava za enkrat zgraditi na dvo- rišču enonadstropno stavbo za tiskarniški ob- rat in adaptirati srednje pritlične prostore v namene Mohorjeve družbe. Kakor čujemo, zo- per predložene načrte, ki jih je izdelal vseučil- liški profesor, arhitekt g. Plečnik, ni nobenega ugovora in bodo z deli pričeli najbrž že pri- hodnji teden.

○ **Sporod gasilskega dne v nedeljo**, dne 31. julija: Ob 8 začetek cvetličnega dne in raz- stave vsega gasilskega orodja pred magistrat- nim poslopjem v Prešernovi ulici. Ob 10 šol- ska vaja na dvorišču mestnega magistrata. Ob 11 gasilska vaja z vsem orodjem pred občinsko hišo celjske okolice na Bregu; neposredno za tem se vrši na levem bregu Savinje javna pre- izkušnja gasilskih aparatov Stanko in Perkeo, ki služita za gašenje gorečega bencina, olja, masti itd. Ob pol 3 se zberejo vse požarne brambe na magistratnem dvorišču in odidejo nato z godbo na čelu na veselični prostor v gozdno restavracijo, kjer se vrši velika ljud- ska veselica. Ob pol 6 izvede skupina 4 do 6 let starih dečkov v gasilskem kroju zanimivo vajo z motorno brizgalno (malj Rosenbauer). Čisti dobiček celotne prireditve je namenjen kritju stroškov za nabavo gasilske opreme in organizaciji v Celju tako potrebne rešilne po- staje.

○ **Klub slovenskih kolesarjev v Celju** objavlja: V nedeljo 31. julija priredi Kolesar- ska zveza, pododbor Ljubljana-mesto, zvezno dirko v Celje. Cenj. občinstvo naprošamo, da hodi in vozi v nedeljo po policijskih predpi- sih, da ne bo eventualnih nesreč. Na progi Ljubljana—Celje vozijo dirkači od 6 do 10, na progi proti Zagrebu od 9 do 11. Ob 12 je spreved dirkačev po celjskih ulicah. Igra celj- ska železničarska godba. Popoldne se vrši v hotelu Balkan na čast gostom sportna zabava.

○ **Prosta stanovanja**. Sledeča stanovanja se bodo v smislu določil stanovanjskega zaka- na dodelila: A. Drugič objavljena stanovanja: Gledališka ulica 9, Oražem Anton, soba s šte- dilnikom; Sp. Hudinja 52, Baumgartner Mari- ja, soba s številnikom; Čret 36, soba, kuhinja, Ban Ivan; Gosposka ulica 13, Rakusch Daniel, soba, 2 kuhinji. B. Prvič objavljena stanova- nja: Kralja Petra cesta 33, I. nadstropje: Lo- pan Jakob, soba, kuhinja; Razlagova ulica 4, dr. Gregor Jesenko, pritličje: 2 sobi, kuhinja; Za kresjio 18, podstrežje, Findeisen Henrik, soba brez številnika; Zavodna 49, prizemlje, Plevčak Josip, soba s številnikom; Vojnik 50, pritličje, Zottl Adolf, 3 sobe, kuhinja; Ljubljan- ska cesta 23, I. nadstropje, Marek Ivan, 2 sobi, kuhinja, predoba. — Za ta stanovanja se mo- rejo prijaviti v smislu čl. 8 zakona o dopolnit- vah k zakonu o stanovanjih od 23. oktobra 1926 edino le državni uradniki, premeščeni po služ- benih potrebi v področje celjskega stanovanj- skega sodišča. Prijave se sprejemajo v pisar- ni stanovanjskega sodišča vsak dan od 10 do pol 13.

Trbovlje

★ **Jutrovac poročila** iz Trbovelj presegajo po izvirnosti in natančnosti vsa poročila drugih li- stov, samo to je napaka, da »Jutrov« vidi vse dru- gače kot je resnica. V poročilu v sredo piše, da je bilo na dr. Gosarjevem shodu natančno 75 ljudi, polovica je pripadala drugim strankam, ta polovica je hotela shod razbiti, žalostno pa konstatuje, da so to nameno opustili, in tudi ve, da so navzoči klerikalci pravčasno to preprečili. Tudi razdvoj v klerikalnih vrstah vidi, ki vpliva iz Ljubljane. — Komentarja »Jutrovem« poročilu ne pridobimo, navedemo samo, kako »Jutrov« piše, da bodo znani navzoči na shodu, kako ljubi »Jutrov« resnico. Da pa je dopisnik dober matematik, se vidi iz tega, kako šteje na shodu navzoče ljudi, samega pa še zraven ni bilo.

★ **Smola**. Demokratje so vložili priziv proti običnemu zboru Zadružne elektrarne, na katerem so slavno propadli. V svoji brhlostni niso vloge kolikovalni in tako je okrajno glavarstvo moralo od vlagatelja kolek izterjati.

★ **Kako pa to?** Od demokratske Zadružne zveze v Celju je bilo nasvetovano načelstvu elek- trarne, da se naj ponovni občni zbor vrši šele po volitvah v ustavotvorno skupščino. Takih nasvetov da mi ne rabimo in bomo dali primeren odgovor.

Hrasnik

Profi veliki sirovosti, ki se izraža v kletvinl itd., se je obrnil odbor kat. prosv. društva na okrajno glavarstvo z vlogo, v kateri prosi, naj bi g. okr. glavar izdal naredbu, kakor je to storil kamniški. Kakšen bo uspeh, še ne vemo.

Za kino »Union« vlada veliko zanimanje in povpraševanje, kdaj začne s predstavami. Vsem tem povemo, da jim ne bo treba dolgo čakati.

Rogaška Slatina

Zadnji »Slovenec« poroča, da je Rogaška Sla- tina popolnoma zasedena od gostov in statistika iz- kazuje višek. Radi tako dobrega obiska se je od- ločil oblastni odbor, da bo pozidal do prihodnje se- zone 100—120 novih sob. Kolik sloves uživa slatin- sko kopališče, nam svedoči dejstvo, da pride letos 1. septembra v Rogaško Slatino 800 Fordovih usluž- bencev iz Amerike. Ti gostje bodo ostali v zdra- vilšču tri mesece in ta obisk se bo obnavljal vsako leto. Oblastni odbor je že sklenil, da se nabavijo električne peči za sobe, ki bodo zasedene od Am- erikanecv, da ne bodo trpeli mraza. Rogaška Slatina je bila doslej opremljena le za poletno sezono, a odslej zanašajo na zasedeno tudi v jesenskih in zimskih mesecih.

Prepričani smo, da bo doseglo to že itak zna- no zdravilišče pod umnim vodstvom oblastne sa- mouprave svetovni sloves.

Tržič

Naše gasilno društvo si je pred kratkim na- bavilo že drugo motorno brizgalno (Rosenbauer), katera se lahko sname in postavi na poljubno me- sto, ali pa se priklapi avtomobilu. Blagoslovljenje se vrši v nedeljo dne 31. t. m. popoldne na Glav- nem trgu. Kumovala bo gospa A. Glanzmann. So- deluje celotna godba ljubljanske »Slogce«. So ve- čanosti se vrši velika ljudska zabava z zelo boga- tim srečolovom na Babičevem vrtu.

Kočevje

Obrat na Tekstilani ustavljen. Ker je mestno županstvo prošnji g. Skubica, da se izprazni struga Rinže za čas dela na njenem bregu, ugodilo, voda po ceveh ni mogla dotekati v Tekstilano. Obrat je vsled tega moral prenehati. Delavci so že pet dni brez dela. Kakor čujemo, je iz istega vzroka pre- nehala za nekaj časa tudi Jakominijeva žaga. Rinžo so zdaj vendar zajezili, ker je delo pri g. Skubicu v glavnem izvršeno. Čim bo voda zopet redno do- tekala, bosta omenjeni tvornici zopet pričeli z red- nim delom.

Vandalstvo. Nekaj prenapeti zlikovci so žutili potrebo potrgati plakata za orlovsko prireditev v Šmarju in Vel. Lašah. To protizakonito delo so se- veda bojazljivo izvršili ponoči, da jih v temi nihče ne bi zasledil.

V koševski dekaniji dobimo novega župnika. Na župnijo v Fari pri Kostelu je dekretiran g. Andrej Stare, dozdaj kaplan pri sv. Petru v Ljubljani. Doslej je upravljal župniške posele v Fari poldrugo leto g. Martin Dimnik. Novemu gospodu župniku želimo obilo sreče!

Meflika

Toča je napravila mnogo več škode, kakor se je prvotno mislilo, to posebno v okolici Semiča. Zato bo vsekakor premo, da se samo davki od- pišejo za eno leto. Treba bi bilo še kakke druge izdatne podpore.

Obesil se je v nedeljo 24. t. m. na mostu nad Kolpo Ivanetičev hlapec. Zagotoviti si je hotel go- tovo smrt, ako bi se mu utrgala vrv, da se bo lahko utopil. Še prej je pa poskušal vleči se pod vlak, a ga je čuvaj spodil.

Ogenj je divjal 26. t. m. zvečer v vasi Malo Lešče v Zumberku. Ognjeni žar je bilo zelo videti celo v Metliko. Vode seveda ni daleč okrog in v tej suši je gorelo kot slama. To je neprevidezno pobalino, ki si kupuje cigarete, dasi bi jim pristojal še cucelj. Naj bi se vendar prepovedalo kajenje do gotovega leta. A drugo, kar je v naših krajih zelo ugodno, da se požar razširi, je to, da so hiše postavljene vse na en kup, seveda lesene, včasih dve hiši z eno steno, in s slamnato streho. Kako vrednost bi imeli vodovodi po vaseh, a naj- brž bo še eno stoletje minulo, preden bo kaj. Saj nismo niti Metličani dosti boljši. Da ni Obrha, bi bili popolnoma brez vode.

Zvonovi. Tudi naši sosedi Vivodinci so se ojučali in naročili štiri nove bronaste zvonove, dva za župno cerkev, a dva za dve podružnici. Blago- slovljeni bodo 31. t. m., ko ima župnija svoje »posvetilišče«. Tako bodo po zaslugah viš. g. de- kana Mirka Lovriščka, ki je zbral denar, največ iz Amerike, tudi sv. Lovrencu prepevali čast. Ka- manjčani, kje ste? Ne zaostanite za sosedi. Tudi vaš stolp je prazen. Saj sameva samo en železen zvonček v njem. Dajte mu tovarišev!

Dopisi

Sv. Bollenk pri Središču. Prijateljem in znancem blagopokojnega g. župnika Franca Pla- nina se bodo ta teden poslale prošnje za pri- spevek k nagrobnemu spomeniku. Vsakrteri, ki je g. Planina poznal kot izredno gostoljubnega, vse- skozi požrtvovalnega, bo prispeval po svojih mo- čeh. — Prosijo se p. n. gg., ki bi mogoče ne spre- jeli prošnji in položini, da pošljejo dobrodošle zneske na naslov: Kmetiska hranilnica in posilnica Sv. Bollenk pri Središču.

Ojstrica nad Dravogradom. »Jakobljenska« »lepa« nedelja s slovesnim »pranganjem« pri po- družnici sv. Duha bo letos po godu sv. Jakoba, t. j. prihodnjo nedeljo, dne 31. julija. Že od nekdaj na Ojstrici zelo obiskana »Ožbaltška« nedelja bo pa pri domači župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika dne 7. avgusta. Po sv. opravilu, ki bo ob 10. uri, bo na prostem pred cerkvijo volilni shod SLS, pri ka- terem govori tudi en oblastni poslanec. Domačini in sosedi prijazno vabljeni: na svidenje v obilnem številu!

Šmartno ob Paki. Katoliško prosvetno dru- šтво obhaja dne 7. avgusta t. l. svojo 30letnico. Do- poldnosko cerkveno slavnost bo opravil ustanovi- telj g. g. Ivan Doberšek, sedaj župnik v Sevnici ob Savi. Popoldne ob pol 3, pa se vrši zunanja slo- vesnost z nastopnim sporedom: pevski zbor (P. Je- reb) Jutranja, poljsni se v kratkih besedah 30letno delovanje društva, obenem pa se izroči častna di- ploma g. ustanovitelju. Znani mladinojlov g. dr. Prijatelj nam bo pojasnil v posebnem govoru po- men prosvetnega dela, nato pa vpriporijo člani na novem društvenem odru splošno priljubljeno igro »Mlinar in njegova hči«. Na koncu nam pevec zo- pet zapojejo več lepih pesmi. Na prireditvenem prostoru bo poskrbljeno tudi za okrepčila. Priredi- tev se vrši ob vsakem vremenu; gostje imajo ugod- no železniško zvezo.

Kaj je z 20% boni.

S finančnim zakonom za leto 1927-28 (šl. 34) je zakonito določeno, da morajo davčni uradi do 1. aprila 1928. sprejemati 20% bone od kolektiranja kronskih bankovcev. Nekateri davčni uradi v Sloveniji radi nejasnosti odredb, ki so jih dobili od delegacije financ, niso hoteli sprejemati 20% bonov pri plačevanju zastalih davkov. Poslanec Franjo Žebot je v imenu Jugoslovanskega kluba dne 5. julija t. l. v Belgradu osebno interveniral v ministrstvu financ. Dne 28. julija je dobil iz ministrstva uradni odgovor, v katerem minister financ pravi, da je odredil s posebno okrožnico št. 7575 od 8. julija 1927, da se morajo sprejemati boni za vse zapadle davke za davčno leto 1927-28. Minister pravi v gornji odredbi, da morajo delegacije ministrstva financ in davčni uradi »najekstenzivneje« *tolmačiti določbe člena 34 finančnega zakona. Bone torej morajo davčni uradi sprejemati za vse »zapadle« *davke, t. j. za tri četrtine letošnjega leta. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani je izdala temu primerno okrožnico.**

Uredba o razdelitvi države na oblasti — v praksi.

Uredba o razdelitvi države na oblasti z dne 26. aprila 1922. Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 15. maja 1922, št. 49, daje posameznim občinam in srezom pravico, da se smejo tekom prvih pet let, ko stopi ta uredba v veljavo, izločiti iz svojih oblasti in priklopiti drugi oblasti, ako to sklepe njihovi občinski odbori in pristane na ta sklep oblastna skupščina ter ga odobri ministrstvo za notranje posle po pristanku ministrskega sveta. Te pravice so se pri nas v Sloveniji že poslužile občine Spitališč, Motnik in Trojane, katere je uvodoma označena uredba o politično-upravnem oziru priklopila k celjskemu okraju in s tem k mariborski oblasti. Sedaj pa jih je ministrstvo za notranje zadeve zopet izločilo iz mariborske oblasti ter jih spojilo z okrajno upravo v Kamniku, kamor spadajo po svoji zemljepisni legi ter po vseh svojih gospodarskih in kulturnih odnošajih. Kakor čujemo, se iz takih razlogov potegujeta tudi občini Dobje, sodni okraj kozjanski, in občina Slivnica, sodni okraj šmarnski, da se ju izloči iz območja okrajne uprave v Šmarju pri Jelšah ter priklopi k celjskemu okraju. V svojih tozadevnih vlogah se sklicujeta na dejstvo, da nimata nikakih direktnih prometnih zvez s Kozjem in tudi ne s Šmarjem, da sta od sedeža okrajne uprave preveč oddaljeni, da teritorialno gravitirata proti Celju oz. Sv. Jurju ob južni železnici ter da stojiša po svoji krajevni legi v stikih samo s Celjem, kamor pošiljajo tudi svoje otroke v meščanske in srednje šole. Obe občini ste storili tozadvene sklepe ter je na iste pristala tudi že oblastna skupščina mariborske oblasti. Zadnje besede ima ministrstvo notranjih del. Kakor izgleda, je uredba o razdelitvi države na oblasti potrebna korektur in skrajni čas bi že bil, da bi se nadomestila z zakonom, čegar načrt je že baje izdelan, da bi se pri končni upravni razdelitvi države upoštevale v večji meri želje in težnje prizadetega prebivalstva in posameznih pokrajin.

Zopet principi.

Sedaj je povzela boj s principi stranka slovenskih radičevcev. Znova pogreva laž, da dobe principi 42 milijonov in po svoji pokvarjeni maniri dodaja, da je SLS s tem pljunila v obraz vsakemu našemu človeku posebej. Laž podpre z novo lažjo, da je nemški narod razlital svojega cesarja in svoje prince.

Mi smo to zadevo že tolikokrat pojasnili, da je več ni treba. Pribijemo le, da principi niso dobili še nobene pare in da se jim je dalo zgolj formalno priznanje s ozirom na mednarodni značaj te zadeve. Pribijemo, da je nemški narod dal svojemu bivšemu cesarju in članom njegove rodbine in vsem nemškim vladarskim hišam neprimerno večjo odškodnino, pustil jim je povrh pa še ogromna posestva, medtem ko so črnogorski principi popolnoma razlašeni.

Romarjem na Sv. Višarje

dne 14. in 15. avgusta.

Podpisana zveza opozarja one, ki nameravajo dne 14. avgusta poročati na Sv. Višarje, naj se takej priglase, ker termin za priglase, 31. julij, se bliža. Izkaznica stane 40 Din in velja obenem za italijanski vizum (ki stane drugače sam 75 Din) in za vožnjo po italijanskem ozemlju. Na podlagi izkaznice se dobi polovična vožnja na progi Zagreb—Planica. Vsak naj kupi na domači postaji cel vozni listek do Planice, prosi za žig in naj obdrži vozni listek, ki velja potem za nazaj. Odhod iz Ljubljane v nedeljo, dne 14. avgusta, zjutraj ob 5. uri 25 minut, odhod iz Trbiža v ponedeljek ob 16. uri 5 minut, prihod v Ljubljano ob 21. uri 3 minute. Zvezo imajo sledeči vlaki in sloer proti Zidanemu mostu ob 22. uri 45 minut, proti Raketu ob 23. uri 15 minut in proti Vrhniki ob 22. uri 20 minut. Za, da dojenjski vlak odhaja šele ob 6. uri 25 minut iz Ljubljane. Priglasa se v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta št. 5. Vsak romar naj blagovoli poslati natančen naslov, stan, starost. — Slov. krščanska ženska zveza.

Socialna vprašanja

Rud. Jurčec:

Pred francoskim socialnim tednom.

Nancy, v juliju 1927.

V dneh od 1. do 7. avgusta se vrši v Nancyju francoski socialni teden, ki bo obravnaval teme: Žena in družba. Je to po vrstnem redu osemnajsti francoski socialni teden. Spored sam je prinesla junijska številka »Socialne misli« *v slovenskem prevodu. Ta institucija je čisto samosvoja, francoska, in ne kak višek vsakoletnega idejnega dela francoskih katoličanov na socialnem polju. Vendar predno preidemo na institucijo socialnih tednov samo, bom poskusil podati na kratko, kolik obseg zavzema danes*

socialni katoliški pokret v Franciji.

Socialni katoliški pokret v Franciji si ni nadel nikdar oblike kakke centralne in homogene organizacije, kakor jo imajo katoličani v Nemčiji in to zaradi zgodovinskih okoliščin, v katerih se je nahajala katoliška Francija. Pokret sam se je namreč razvil v več smeri, v več zvez, ki vsaka zase predstavlja danes velikansko delo (Francoski socialni tedni — Les Semaines Sociales de France, Zveza socialnih sekretarijatov — L'Union des Secrétariats Sociaux itd.). Vsaka taka zveza ima svoje naloge, svoje specialne direktive, za katere potem člani delujejo. Ves ta sistem pa ima svoje korenike v razvoju samem.

Skozi polovico 19. stoletja namreč se je ves napor in vse delo francoskih katoličanov absorbiralo v borbi za svobodo katolikov in za katoliške verske institucije, ki so bile ogrožene vsled čezmernega poseganja države v cerkvene zadeve, vsled preganjanja katoličanov od strani države in različnih sekt. Tako je bilo samo po sebi razumljivo, da so katoličani koncentrirali svojo akcijo na organizacijo katoliške šole in na konsolidacijo župnijske delavnosti (l'action paroissiale). To delo ni bilo brez uspehov. Danes ima večina mestnih župnij svoje verske šole, patronaže, krožke katoliških moških in mladinskih krožke. Tudi po deželi ima skoraj vsaka župnija kako župnijsko katoliško društveno zajednico (L'Union paroissiale) in bratovščine. Začeli so se dalje razvijati različni študijski krožki (Les Cercles d'Etudes), ki so si nadeli nalogo ustvariti versko in socialno elito mestne in kmečke mladine.

Na popolnoma verski podlagi, ki pa je vsled svojega vzgojnega dela močno posegala tudi na polje socialne delavnosti, so se razvile narodne organizacije

1. za moško mladino: Katoliška zveza francoske mladine (L'Association catholique de la Jeunesse Française), narodna zveza katoliških dijakov, narodna zveza bivših učencev, ki so obiskovali pouk na svobodnih šolah (L'Union nationale des Associations d'Anciens élèves de l'enseignement libre), zveza katoliških univerzitetnih profesorjev itd.

2. Za moške: Narodna katoliška federacija, ki je bila pred leti ustanovljena in ki ji predseduje general Castelnau. Ta federacija obsega vse škofijske katoliške zveze.

3. Za žene: Patriotska liga Francozinj in liga francoskih žena (La Ligue patriotique des Françaises et la Ligue des Femmes Françaises) obsegata vse ženske škofijske zveze.

II. Na popolnoma socialnem polju moramo ločiti

1. organizacije, ki skrbijo za izobrazbo ali pa propagando in

2. organizacije praktičnega značaja.

Med prvimi imamo predvsem Zvezo krožkov kat. socialcev (L'Union d'Etudes des Catholiques Sociaux), čije pokrajinske sekcije proučujejo in propagirajo solucije katoliškega socializma; dalje je institucija socialnih tednov (Les Semaines Sociales de France) čije enotna narodna zasedanja imajo namen, da razširjajo socialne nauke katolicizma. Sem spada še institucija l'Action Populaire in pa družba Spes, ki skrbita za izdajo raznih publikacij.

Med drugimi imamo predvsem dve organizaciji: Zvezo socialnih sekretarijatov (L'Union des Secrétariats Sociaux), nekaka nacionalna tvorba, ki veže med seboj posamezne socialne krožke v večjih mestih v provinci. To so nekaki laboratoriji in pljuča, skozi katere diha delo francoskih katoličanov. Dalje je francoska konfederacija krščanskih delavcev, sindikalna organizacija, ki obsega moške in ženske sindikate v Franciji.

Poleg teh je v Lyonu sedež federacije študijskih krožkov (Fédération de Cercles ou Groupe d'Etudes) ki izdaja letno brošuro, ki obsega načrt dela, ki ga naj krožki izvrše.

Velike dimenzije je zavzel agrarni socialni pokret, ki nima izrazito verskega značaja, dasi ga vodijo predvsem katoliki. Centrala je v Parizu (8, rue d'Athènes) in nosi ime: L'Union Centrale des Syndicats des Agriculteurs de France.

¹ Francija ima laične šole in zasebne verske šole, ki imajo pravico javnosti.

² Prevajeno no smialu.

Les Semaines Sociales de France.

Začetek francoskih socialnih tednov pade nekako v dobo pred letom 1904. Nekaka ustvariteljica teh tednov je bila Unija krožkov katoliških socialcev (l'Union d'études catholiques sociales). Ta unija je do leta 1904. izdajala revijo »La Chronique du Sud-Est« *in jo je s tem letom izpremenila v »Chronique Sociale de France«*. Krog okoli »Chronique Sociale de France« *se je odločil posebno z ozirom na dejstvo, da je enciklika papeža Leona XIII. Rerum Novarum še pomnožila aktivnost francoskih katoliških socialcev, da osnujejo Les Semaines Sociales, ki naj razgrnejo pred Francijo prerajajočo miseljo katoličanstva na socialnem polju in ki naj bodo mogočen odmev na klic velikega papeža Leona XIII. Naloga socialnih tednov naj bi bila pokazati francoskemu katoličanu, da njegovo vsakdanje življenje ne more biti nič drugega, ko večni trud vtisniti vsakdanji življenski realnosti ideal, ki ga črpa iz svoje religioznosti. V času ko je zavladal masi marksistični socializem, je naloga socialnih tednov nuditi francoskim katolikom temeljne resnice, ki morajo voditi vse socialno življenje.***

Metoda, po kateri se naj vse to vrši, je v kratkem sledeča. Vsako leto se zbere eno večje mesto Francije, kamor bi prišlo par sto socialnih delavcev iz cele Francije. Za vsako leto se izbere en problem, katerega potem strokovnjaki od vseh strani do podrobnosti osvetlijo. Po predavanju je vsaka debata izključena pod izjavo, da je treba izločiti vsako brezplodno izrabljanje časa tam, kjer se je treba za dobo nekolikih dni povzpeti v jasne sfere znanosti. Pač pa so predavatelji po predavanju zasebno na razpolago za debato. Tudi se naj debatira doma po socialnih krožkih. Za to debato in delo v krožkih skrbi tako centralna Unija krožkov, o katere ustroju bom pisal še v posebnem poglavju.

Prvo zasedanje se je vršilo v letu 1904. v Lyonu in z drugim zasedanjem, ki se je vršilo leta 1905. v Orleansu, so se socialni tedni popolnoma afirmirali. Bil je ustanovljen centralni odbor z Henri Lorinom, grofom de Mun in baronom de la Tour du Pin na čelu.

V svoji otvoritveni izjavi v Orleansu pravi Henri Lorin: »Značaj socialnih tednov izhaja jasno iz njihovega programa. Mi praktični katoličani hočemo prodreti do jasnosti v tem, kaj zahteva od nas katolicizem v socialnem pogledu, hočemo uveljaviti načela socialne pravičnosti naše katoliške vere in to v najmanjših podrobnostih vseh socialnih odnosov. Na drugi strani pa hočemo poiskati v vseh sodobnih socialnih doktrinah to, kar imajo katoliškega in povedati njih pristajšem, koliko imajo krščanskih načel in kam morajo logično uravnati svoj pokret.«

Eno leto pozneje v Dijonu, je Henri Lorin ta program še jasneje označil, ko pravi: »Če se nam posreči, da prepričamo tiste, ki živijo izven logične zveze svoje vere in svojih socialnih koncepcij, da naš nauk ni samo čista duhovna poza, ki se je porodila vsled grozečih okoliščin, da ni politična gesta, da si pridobimo maso, ampak da je katoliški socializem naše temeljno in stalno prepričanje, potem nam bodo lažje zaupali. Izprevideli bodo tako, da vsaka sodobna katoliška ideja, ki pride iz naših ust, ni nič drugega kot pseudonim krščansko-socialnega ideala in tako bolj naklonjeni misli, da mora biti uredničenje njihove teze socialne pravičnosti v skladu z našim prepričanjem, ki zahteva kraljestvo božje na zemlji tako kakor o njem sanja in ga hoče katoliška vera.«

Ko je Lorin tako globoko zasadil svojo institucijo, je delo francoskih socialnih tednov moralo uspeti. Danes, nekoliko dni pred novim socialnim tednom, pišejo vsi večji francoski listi o letošnjem socialnem tednu. Tako je našlo delo francoskih katoličanov zapiranje in odmev tudi v nasprotnem taboru.

Toda delo francoskih socialnih tednov je iz sebe ustvarilo še eno socialno institucijo. Socialni tedni so se razvili iz Unije socialnih krožkov, ustvarili so pa Franciji Unijo socialnih sekretarijatov, katere sekretarijati se nahajajo po različnih mestih Francije, tako v Parizu, Grenoblu, Angersu, Marseillu itd. in jih je danes preko 30. Ti sekretarijati skrbijo po mestih za pouk v socialnih vprašanjih, pomagajo delavskim organizacijam in skrbijo za karitativno akcijo. Tako so ti sekretarijati nekaka katoliška socialna središča, odkoder se dajejo iniciative in ustanavljajo katoliški socialni krožki.

Socialni tedni so se sami dobro razvili naprej. Zasedanja so se vršila redno vsako leto po različnih centrih Francije do začetka vojne, ko je bilo leta 1914. Zanjde zasedanje v Versaillesu pri Parizu. Po vojni je bilo prvo leta 1919. v Metz in se od takrat vrše socialni tedni redno vsako leto.

Toda socialni tedni se niso omejevali samo na Francijo. Takoj drugo leto po ustanovitvi francoskih socialnih tednov je Nizozemska organizirala svoje socialne tedne popolnoma na isti način. Tretje leto jih je organizirala Španija. Nato so pa sledile v kratkem času Italija, Poljska, Belgija, Švica, Urugvaj, Me-

hika. Takoj po svetovni vojni je uvedla socialne tedne še Kanada.

Po svetovni vojni je po smrti Henrija Lorina duhovni vodja socialnih tednov vseuč. prof. Eugène Duthoit. Sam je obenem predsednik glavnega odbora, ki se sestane trikrat na leto v Parizu, da določi program vsakokratnega zasedanja.

Delovni čas v posameznih državah.

V splošnem se more ugotoviti, da spada 8 urni delovni čas v vseh evropskih industrijskih državah k nedvomno najvažnejšim notranjepolitnim vprašanjem, katere je povzročila ozka zveza med evropsko industrijo na podlagi raznih mednarodnih dogovorov.

Konferenca delovnih ministrov, ki se je vršila dne 15. marca 1926 v Londonu, je zbudila najboljše nade, da bo vpeljan 8 urnik v vseh važnejših državah. Medtem so pa nastopili dogodki, ki zelo ovirajo splošno zmago ideje o 8 urnem delovnem času, celo nevarnost grozi, da bo ta ideja pokopana. Predvsem se opaja to stremljenje v Italiji in Angliji.

Italija je, kljub temu, da je ratificirala 29. marca 1923 vašingtonski dogovor, sklenila dne 30. junija 1926 nov zakon, na podlagi kojega je vpeljala v obrtnih, trgovskih in poljedelskih podjetjih 9 urnik.

V Angliji gre razvoj po zadnjem rudarskem štrajku tudi rakovo pot. Po tarifni pogodbi, ki je enaka zakonu, se je podaljšal v rudarstvu delovni čas na 8 ur, prej je bil 7 ur. Angleški rudar je po tej pogodbi, kar se tiče delovnega časa, v neprijetnejšem položaju kakor pa njegov tovariš v ruskem ozemlju in v Franciji.

Francija tudi še ni ratificirala Washingtonskega dogovora, pač pa je izjavil delovni minister Davafour na neko tozadevno interpelacijo, da se smatra vlada vezano na Washingtonski dogovor, katerega bo tudi ratificirala ob primerni priliki.

Belgija je edina država, ki je dne 4. junija 1926 ratificirala brez pridržka Washingtonski dogovor.

V Argentini je v veljavi povprečen 8.46-urni delovni čas; v Avstraliji v kovinski industriji 48 urnik na teden; v Angliji je najvišji delovni čas v kovinski industriji — 49.6 ur na teden, najnižji v tekstilni industriji — 41.6 ur na teden.

V Nizozemski je vpeljan v kovinski industriji 52 urni delovni čas na teden. Upanje pa je, da se bo znižal na 48 ur. V poljedelski stroki in v cvetličarnih pa prevladuje 55 urni tedenski delovni čas.

V Romuniji koleba delovni čas med 8.5 do 11 ur na dan.

V Ameriki je v splošnem tendenca, da se dosednji delovni čas skrajša n. pr. v kartonažni industriji od 6 na 5 dni v tednu; v posameznih industrijskih vejah se je znižal delovni čas od 72 na 60 ur, od 48 na 40 ur v tednu.

Poleg teh določitev imajo posamezne države posebne odredbe za nadure. Zakonito število pripuščitenih nadur znaša letno od 250 do 120 ur, različno po značaju industrije in dotične dežele.

Tako so n. pr. dovoljene izjeme v Belgiji v tovarnah za čevlje in v knjigovezni obrti; v Franciji v lekarnah, v stavbinstvu, v tekstilni industriji, v kemični in lesni industriji; v trgovinah na drobno, v bankah in kovinarskih podjetjih.

Na Poljskem traja delovni čas v premogokopih 8 ur, toda čas, ki se v uporabi za dohod in izhod v rove, se ne vpoštevata. V prodajalnah je dovoljen 12 urni delovni čas, ki se bo pa z ozirom na splošni odpor skoraj gotovo znižal.

Kar se tiče Jugoslavije, velja v splošno 8 urni delovni čas, v resnici je pa vpeljan 10 urni, v nekaterih obratih (tekstilna industrija) pa celo 12—14 urni delovni čas.

Iz navedenega je razvidno, da bo preteklo še precej časa, da bo vpeljan po celem svetu enoten delovni čas.

Po svetu

USODNA POMOTA.

v Bukarešt, 28. jul. (Izv.) V vasi Berkaja blizu Kišineva v Besarabiji je posestnik Konas priredil slavnostno večerjo, na katero je povabil 20 gostov, svojih sosedov in odličnih mož dotične vasi. Po večerji jim je gospodarjeva žena postregla s pecivom. Okrog 3 zjutraj je pet oseb nenadoma umrlo, sedem pa se jih je borilo s smrtjo. Od teh sta dva ob 7 zjutraj podlegla. Došli zdravnik je ugotovil, da gre za zastrupljenje. Dognalo se je, da je Konasova žena pomotoma vzela za pecivo moko, ki je bila pomešana s strupom za miši, in iz nje napravila kolače.

Filatelistika.

V spomin 25 letnega vladanja španskega kralja Alfonza je španski rdeči križ izdal serijo pošttnih znamk, ki so pa bile samo en dan v prometu.

Zveza slovenskih vojakov.

Ig pri Ljubljani. Zveza slovenskih vojakov podr. Ig vabi vse tovariše iz svetovne vojne k slavnostnemu odkritju spomenika v vojni padlim vojakom Ižanske lare, ki se vrši dne 14. avgusta t. l. Točen spored pravočasno objavimo.

Iz katoliškega sveta

Slovenski katoliški dan na Holandskem.

Heerlen, 24. julija 1927.

V dobi, ko se po Sloveniji vršijo lepi katoliški dnevi, katerih namen je popularizacija socialnega praznika Kristusa Kralja in proslava 1100 letnice sv. Cirila, so se zbrali danes tudi slovenski rudarji iz Limburške pokrajine na Holandskem, da proslave svoj prvi katoliški dan.

Veliki avtobus so v zgodnjih urah pripeljali naše vrle rudarje od vseh strani v Heerlen, kjer smo imeli pri oo. frančiškanih nalašč v ta namen pripravljeno cerkev, dvorano in vse ostale prostore. Veliko rudarjev (240) je v teh dneh opravilo svojo velikonočno dolžnost, ko se mudi pri njih slovenski duhovnik, tajnik Prosvetne zveze. Po cerkvenem govoru so se posvetili vsi s svojimi družinami Božjemu Sreću — Kristusu Kralju. Med sv. mašo so se prepevale slovenske pesnice.

Po kratkem oddihu se je formaliziral sprevod slovensko godbo na pihala iz Brunsuma na čelu in s slovenskimi napisi. Skozi mesto nas je vodila pot na prijazen griček, najvišjo goro v Holandiji, ki pa ne dosega višine našega Rožnika, kjer je postavljena mična kapelica M. B. Tukaj smo imeli zopet govor, vrstila se je pesem in godba, da je odmevalo po obširnem žitnem polju, med katerim stoji kakor črne oaze devet ogromnih rudokopov, kjer je zaposlenih do 50.000 delavcev, med njimi 700 slovenskih rudarjev. S »Hej Slovanci« je godba zaključila naše zborovanje na prostem. Ob 4. uri so bile slovenske pete litanije ob asistenci dekana iz Heerlena nato pa skupno zborovanje vseh društev sv. Barbare. Doselej so bila tu tri slovenska društva, v teh dneh sta se osnovali še dve društvi. Na zboru so govorili razni predstavniki, tudi g. dekan se je oglašil in se v imenu holandske duhovščine izjavil zelo pohvalno o naših rudarjih. Na zborovanju so se sprejele sledeče resolucije, katere ponese g. tajnik Prosvetne zveze iz Ljubljane na pristojna mesta.

Slovenski katoliški rudarji na Holandskem, zbrani danes 24. julija 1927 na prvem slovenskem

katoliškem dnevu v Heerlenu, se drznemo prositi merodajne faktorje v Sloveniji, da posvete izseljenišnemu vprašanju največjo pozornost. Saj je to vprašanje globoka skeleča socialna rana na telesu slovenskega naroda. Za omiljenje in vsaj delno ozdravljenje te socialne hibe, se predlaga upeljava moderne socialne zakonodaje doma v domovini, kakor je vpeljana zlasti tukaj na Holandskem. Kot zvesti državljani naše jugoslovanske države prosimo, da se nastavi tu v limburški pokrajini, kjer biva nad 1000 jugoslovanskih državljanov, naš konzul. Dosedaj spadamo pod konzula, ki biva v Londonu, kar povzroča veliko težav. Honorarni konzul v Amsterdamu pa nima polne moči. Ker bivamo med narodom, katerega govorice ne razumemo, prosimo škofijski ordinariat v Ljubljani, da bi nam poslal slovenskega duhovnika, kateri bi nam bil v največjo pomoč in oporo. V Ljubljani in povsod v tujini, kjer bivajo naši izseljenci v večjem številu, naj se osnuje izseljeniška pisarna, ki bi dajala navodila in nasvete glede izseljenišstva. Rojake v domovini in vse narodne organizacije pa prosimo za dobre slovenske knjige.

Te resolucije so bile sprejete od 300 navzočih slovenskih rudarjev s prošnjo, da jih Prosvetna zveza v Ljubljani izroči na pristojna mesta in jih toplo priporoči.

Pisec teh vrstic je občudoval versko in narodno zavest rudarjev. Morda je vzrok temu veselju dejstvu, da bivajo naši izseljenci med delavci, kateri imajo močno katoliško delavsko zvezo. Ta zveza je imela prejšnjo nedeljo svoj letni zbor v Nijmegen, kjer je korakalo v sprevodu 60.000 katoliških delavcev, z 840 zastavami in 60 godbami, 2 in pol ure je trajal sprevod. Na zboru je govoril voditelj delavcev, katoliški duhovnik dr. Poels, kateri stoji na čelu katoliškega društva, kateri je sezidal že nad 10.000 delavskih hišic, ki so podobne malim vilam. Njegov govor: Času primerna beseda katoliškim delavcem in njihovim prijateljem je zaključil to veličastno zborovanje, katerega oficijelni naslov je bil: Demonstratief Congres V.H. Röm. kath. Werklieden-verbond te Nijmegen 17. juni 1927. V. Z.

nji sij, ki se prikaže umirajočim, je kvečjemu vžigalica kakega vratarja, ki si prižiga cigareto.

BABILONIJA (BABILONIA).

Glavno mesto starodavne Azije, ki je osvajalo in bilo osvojeno, ki je rušilo in bilo razrušeno kakor vsa glavna mesta in vsi narodi sveta. Babilonija so se imenovali pozneje druga za drugo tudi druge metropole, slavne po svoji prevzetnosti in grehoti: Rim, Paris, Berlin, London.

Toda med temi in med prvo in pravo Babilonijo je velika razlika, ki je ne smemo zamolčati: V Babiloniji so peljali Jude kot sužnje in vjetnike, v drugih Babilonijah pa so Judje gospodarji kraljev.

ČRV (BACO).

Nekega dne me je lepa in duhovita gospa prosila za par besedi v album.

In jaz sem napisal prijazno, kot je moja navada, sledeč madrigal sv. Bernarda:

Za človekom črv, za črvom smrad in groza.

Tako se izpremeni vsak človek v nečloveka.

Nič drugega ni moški (ali ženska) kakor smrdeče seme, vreča blata, špiža za črve. Znanost (lepota), modrost, pamet minejo brez Boga kot megla.

Ni treba praviti, da mi gospa, ki je lekcijsko umela, od tega dne dalje zapira vrata pred nosom. In to sem hotel dokazati.

ZASTAVA (BANDIERA).

Ena sama velika bela zastava z velikim rdečim križcem v sredi, simbol, ki nas je odrešil revščine in bede, bi lahko odpravila vse druge zastave in z njimi vsak vzrok za sovraštva in vojske.

Toda modrijani tega sveta ne dovolijo...

Pravkar izšel:

Srbskohrvatski - slovenski slovar.

Sestavil dr. Albin Vilhar. V platno vezan izvod Din 60.—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA.

Na vsakih sto sklenjenih zakonov na Angleškem pride ena ločitev. Od treh moških ločencev, se dva zopet poročita, žensk pa niti polovica ne.

Besednjak Divjega moža.

Sestavila Giovanni Papini in Domenico Giuliotti. Prevajala Peter Klemen.

K STVARI (ARGOMENTO).

(V narodni skupščini.)

Govornika predsednik opozarja, naj govori, kar stvari odgovarja. In mož: »Tako obširna snov je, pramojdanaj, da človek sam ne ve, kdaj notri je, kdaj zunaj.«

KOPANJE (BAGNATURE).

Je zelo, zelo potrebno vsako leto, da se osveži utrjeni purgar in njegova spoštovana obitelj. Kopanje je najprijetnejše na peščenih obalah tik ob morju, kjer se v skoraj Adamovi obleki lahko posnemajo hvalevredni nagoni domačega prašiča, čigar zemeljski raj obstoji v tem, da se valja (oh, kako je srečen, pravijo gospe), — in še celo brez plavalnih hlač — v umazani vodi in blatu.

AUFKLÄRUNG

pomenj razbistri, omiko, prosvetljenost, in sicer je to nemška beseda za to, kar se je imenovalo italijansko koncem 18. stoletja in tudi še potem: »stoletje luči«. Ta prosvetljenost pa je obstojala v tem, da so ugasili (oz. poizkušali ugasiti) luč, ki je zažarela na Taboru in ki žari iz Evangelija, da bi razsvetlila zemljo. Luči stoletja pa so bili pozneje plamenj požganih gradov in vojni ogenj, ki še sedaj ni pogasjen in ne bo pogasjen, dokler se ljudje ne vrnejo k onemu ognju, ki ga je Kristus prinesel na zemljo.

PROKLETA LAKOTA PO DENARJU.

(Auri sacra fames.)

Virgilov izraz (Eneida, III, 57), ki ima po hudičevu strašen pomen.

Čitiramo ga, ne da bi ga premišljali. Mnogi mislijo, da pomeni samo hrepenenje ljudi po bogastvu.

A pesnik je hotel izraziti nekaj čisto drugega.

Človek je lačen zlata. Kruha, pravice, ljubezni, lepote, resnice je kvečjemu željan. Hlepi pa po kupu bleščočih kovin: te je lačen. In ta njegova strašna, absurda, nora lakota je zanj pravo prokletstvo. To je brezbožna mistična lakota protiverstva, lakota na glavo postavljene religije.

Ljudje ne ljubijo tega, kar je, ampak tiesto, česar ni; ne ljubijo neizrekljivega, absolutnega božanskega življenja, rajši imajo ničvredno stvar, stvar, ki se sveti, pa je mrzla ko led, in v kateri ne drgeče niti najmanjši tresljaj živalskega življenja, ljudje ljubijo: suh, mrtve predmet.

To je torej malikovanje nič, od katerega vse pričakujejo, s katerim vse izgube.

Poganski pesnik nas s temj tremi navdahnjenimi besedami dovede do tega, da premišljamo o eni izmed najstrašnejših posledic izvirnega greha.

Človek, ki je propadel, ki je padel sam vase, pada iz prepada v prepad, dokler ne strmoglavlja v najnižje dno, kjer otipa zlato, skrito v globoki zemlji, tam dolj prav blizu pekla.

Zlato nikakor ni kovina, ki bi bila bistveno dražja nego kamenje, a bolj redko je, bolj pogreznjeno v temo; in radi tega ga človek, ki se je pogreznil v materijo, poželi in ga išče; ko pa ga najde, ga postavi za boga namesto Boga.

Strašna kazen, neozdravljiva bolezen, hudičeva nerazrušna posest.

Kristus je prišel, da razruši malike; vsi so padli, le zlato tele je ostalo.

Na eni strani križ — na drugi zlato tele. Stotisoč svetnikov in mučnikov so sejali pšenico svetega križa. In rodila je tu klasje, tam se je posušila. Pa vendar križ še stoji; če ga izpodkopujejo, se zamaže, a ne pade; kadar pa bo padel, se bo zopet dvignil in poletel z orlovskimi peruti do neba in pomendral bo vse; pogazil bo služabnike, ministre in duhovnike zlata. Toda zlato tele, protibog brez življenja in sejalec smrti, stoji kakor prirastlo s svojimi štirimi pošastnimi nogami v sredi zemlje.

Ljudje ga molijo, se ž njim pijanijo, pijani ščuvajo drug drugega proti tretjemu, preklinjajo in se pobijajo krog njega.

Nerazložljiva skrivnost, ki nam bo jasna šele na sodni dan.

APIS.

Naši sodobniki se strašno neumno smejejo, ko berejo, da so Egipčani oboževali vola Apisa in so ga imeli zaprtega v templju. Ta veselost bi se pa zdatno umerila, če bi pomislili, da tudi mi postavljamo na oltarje moči in slave rogate in nerogate živali, ki so precej manj koristne kakor voli in da jih pošiljamo v one moderne tempelje, ki jim pravijo parlamenti in vseučilišča, namesto, da bi jih vpregli v drevo.

JESEN (AUTUNNO).

Za dobe romantike je med letnimi časi postala jesen moda — čas razdejavanja, doba zrelosti, ki postane gnoloba, čas dekadence in drugih naših dobi primernih simbolov.

Stari vek je bil vesel spomladi; renesansa je bila divje poletje; Divji mož, ki ima v drvarnici cele skladovalnice drv, pričakuje brez strahu velike zime, ki se bliža.

AVE CAESAR, MORITURI TE SALUTANT.

Tudi za naših časov se gladijatorji, četudi jim ni vselej treba, pokončujejo v amfiteatru, ki se imenuje, kakor vedo povedati časopisi, »politična arena«. A današnji gladijatorji nimajo več tiste sreče, da bi v smrtnem boju pozdravljali imperatorja, ki v zlato škrlatu in slavi gleda nanje z visoke tribune. Ni več imperatorjev, skoraj niti več kraljev; morali so skoraj vsi zbežati ali pa se odpovedati; tisti pa, ki so še ostali, niso navzoči pri parlamentarnih turnirjih. Ubogi gladijatorji v frakih morajo umirati pred motnimi očmi hladnokrvnih kronistov, vpricho premirnih sekcjskih načelnikov ali vpricho eksekutorja, ki si greje roke nad loncem gorečega oglja; in zad-

Diplomati inozemskih držav pred farno cerkvijo na Bledu ob priliki žalne službe božje za pokojnim romunskim kraljem Ferdinandom.

Kralj Ferdinand romunski na mrtvaškem odru.

Zalna služba božja za pokojnim romunskim kraljem Ferdinandom v Parizu.

Od leve na desno spredaj: lord Crewe, angleški in M. Chlapowski, poljski poslanik; zadaj: general Dubail in M. Georges Leygues, francoski minister. — V ovalu princ Karol.

Gospodarstvo

Papir v naši zunanji trgovini. Lani je znašal izvoz papirja v našo državo okoli 17.200 ton napram 12.400 tonam v leto 1925. Po naši statistiki smo producirali v naši državi lani 16.500 ton papirja napram 14.000 tonam v leto 1925. Izvozili smo lani 4000 ton papirja napram 3400 tonam v leto 1925. In 2800 tonam v leto 1924. Iz teh podatkov je razvidno, da je znašal lani konzum papirja v naši državi 29.700 ton napram 23.000 tonam v leto 1925. Razveseljivo je dejstvo, da izvoz papirja stalno narašča. Na drugi strani pa je čudno, da kljub naši večji domači produkciji uvoz narašča, kar je pripisovati v veliki meri napadni carinski politiki.

Produkcija asfalta v Jugoslaviji. Z ozirom na našo notico pod tem naslovom smo dobili od strokovnjaka pojasnilo, da cenitev produkcije za lansko leto, ki jo je izvršila zagrebška Zbornica, ni točna. Dočim je v istem poročilu navedena produkcija za leto 1924, s 97 tonami in za 1925 s 288 tonami, je prav za prav padla po uradni (in pravilni) ugotovitvi na 85 ton v vrednosti 54.000 dinarjev lani; leta 1925. je znašala 286 ton v vrednosti 143.500 Din.

Obilica bank v Srbiji. Pred nedavnim smo čitali v srbskih listih izredno zanimive podatke o bankah v Srbiji. Tako pride v malem mestecu Ub že na 235 prebivalcev 1 banka, v Trsteniku na 299, v Raški na 343, v Obrenovcu na 346, v Bojčevu na 371, v Mladenovcu na 384 in v Arangielovu na 392 prebivalcev. V večjih mestih so razmere boljše: v Niku pride 1 banka šele na 2092 prebivalcev, v Kragujevcu na 2238 oseb. To so večinoma banke, ki nimajo niti 1 milijona dinarjev kapitala.

Hmelj. Kakor poročajo iz Novega Sada, se vrši hmeljarska razstava od 25. do 28. septembra. Razstava bo imela šest oddelkov. — Pred nedavnim je kmetijski minister izdal naredbo, da se sme izvažati samo hmelj v prepranem stanju, kar naj bi povzročilo, da bi se izvažal v inozemstvo le prvovrsten hmelj in bi se tako pozicija našega hmelja v svetovni trgovini izboljšala. Te dni se je vršilo zborovanje izvoznikov hmelja iz Vojvodine, kjer so protestirali proti tej odredbi, ker se z nje zapira pot veliki količini hmelja. Tako n. pr. kupuje Francija in Belgija le hmelj slabše kvalitete, kar bi v smislu te odredbe moralo odpasti in bi imelo težke posledice za vojvodinsko hmeljarstvo. Sklenili so v zvezi s producenti intervenirati v Belgradu, da se ta odredba izpremeni.

Izvoz mleka. Izvoz mleka stalno pada. Dočim je znašal še leta 1924. 11.583.000 kg, je padel leta 1925. na 5.895.000 kg in lani celo na 1.622.000 kilogramov. Ogromna večina gre v Avstrijo, ki pa zaradi svojega vedno bolj razvijajočega se mlekarstva uvaža vedno manj. Zato si je naš izvoz začel iskati druge odjemalce. Leta 1924. je Italija uvozila od nas 53.000 kg, leta 1925. 76.000 kg in lani 245.000 kg. Italija je bila doslej poleg Avstrije edina odjemalka našega mleka. Za lansko leto pa izkazuje statistika zunanje trgovine privrati izvoz mleka v Nemčijo (25.000 kg).

Svetovno trgovsko brodevoje. K našemu tozadevemu članku dodajamo še sledeče zanimive podatke. Leta 1914. se je razdelila svetovna tonaža sledeče: jadrnice 8,06%, parniki 88,84% in motorne ladje 3,10%; sedaj — leta 1927. pa je razmerje sledeče: jadrnice 2,95%, parniki 62,15% in motorne ladje 34,9%.

Produkcija avtomobilov v severnoameriških Združenih državah je manjša kakor lani. V prvi polovici t. l. je znašala 2.028.000 voz napram 2.806.000 v prvi polovici lani.

Nova valuta v Grčiji. Grški zunanji minister je izjavil, da bo v teku par mesecev na Grškem uvedena nova valuta, seveda le na podlagi stabilizirane dražbe.

Zvišanje poštne pristojbin v Nemčiji. Kakor poročajo iz Berlina, se zvišalo poštne pristojbine v Nemčiji s 1. avgustom, pristojbine za pakete in časopise pa s 1. oktobrom t. l.

Borza

DENAR.

28. julija.

Na današnji borzi ni bilo znatnejših izprememb. Dunaj je bil nekoliko nižje zaključen kot včeraj, dočim je bila Italija zaključena za 10 točk višje. Dunaj 8.00625, Italija 306.85. Ostali kurzi neizpremenjeni. Povpraševanje je slabo kakor tudi

ponudba in promet seveda tudi. Narodna banka je dajala le majhne količine deviz. V Curlihu se je neznačajno okrepila Italija, občutno pa Newyork.

Ljubljana. (V oklepajih zaključki.) Devize: Amsterdam 22.79 den., Berlin 18.51—13.54 (18.525), Curli 10.985—10.965 (10.95), Dunaj 7.99125—8.02125 (8.00625), London 27.80—27.60 (27.620), Newyork kabel 56.93 bl., ček 56.70—56.90 (56.80), Pariz 228.25 bl., Praga 168.20—169 (168.60), Trst 307.85 do 306.85 (308.85); valute: lira 905 den.

Zagreb. Berlin 13.517—13.547, Italija 308.23 do 310.23, London 27.580—27.60, Newyork 56.70 do 56.90, Praga 168.20—169, Dunaj 7.9983—8.0283, Curli 10.935—10.965.

Curli. Belgrad 9.1375, Amsterdam 206.075, Berlin 123.48, Budimpešta 90.50, Italija 28.25, London 25.215, Newyork 519.625, Pariz 20.32, Praga 15.89, Dunaj 78.10, Bukarešt 3.1625, Sofija 3.76, Varšava 58, Madrid 88.60.

Trst. Curli 351.60—355.60, Dunaj 253.80 do 262.80, London 89.10—89.40, Newyork 18.35—18.40, Pariz 71.05—72.15, Albanija 354—358, Zagreb 32.15 do 32.65.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48, Kodanj 190, London 34.48, Milan 38.575, Newyork 710.40, Pariz 27.785, Varšava 79.36. — Valute: dolarji 708.70, angleški funt 34.45, francoski frank 27.90, lira 38.80, dinar 12.52, češkoslovaška krona 21.05.

Praga. Devize: Lira 183.50, Zagreb 59.85, Pariz 132, London 178.80, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. 7% invest. posoj. 84 den., vojna odškodnina 348 den., Celjska 197—199, Ljublj. kreditna 147—150, Prastredona 850 den., Kred. zavod 160 den., Stavbna 55 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84.50—85.25, agrari 50.50—51, vojna odškodnina 344.50—344.75, avg. 346.50—347, sept. 348—349, okt. 350—352, Hrv. čak. 84, Hipobanka 56, Jugobanka 91, Prastredona 850, Ljublj. kreditna 147—155, Sečera 480, Slavonija 16—17.50, Trbovlje 450—465, Vevče 135 do 140.

Trst. Assicurazioni Generali 5855, Cosulich 181, Riunione Adriatica 1825, Triplicovich 255, Split cement 175, Dalmatia 110, Oceania 165, Trž. Lloyd 785.

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 78.20, Hrv. esk. 1120, Jugo 175, Alpine 4190, Leykam 11.50, Trbovlje 55.55, Mundus 170, Slavonija 1.91.

BLAGO:

Ljubljana. Les: zaključki: deske smreke, jelke od 12 mm do 25 mm fko nakl. post. 1 vag. 500, drva bukova suha fko vag. nakl. post. 1 vag. 19.50 ter 3 vag. brz. drogov obdelanih po navodilu kupca. Povpraševanje je za tramiče, za hrastovino rezano po naročilu ter za parjeno bukovino. Tendence neizpremenjene. — Dež pridelki: pšenica bačka 78 kg, 2% brez dopl. ml. tar. prompt 347.50—350, za avg. september 355—357.50, sremška nova 80 kg, 2%, 345—347.50, slavonska 79 do 80 kg, 2%, isto; koruza bačka nav. vozn. prompt 250, ml. tar. 245, ban. nav. voznica 245.50, ml. tar. 240.50; vseh kurzi se razumejo: slov. post., plačilno v 30 dni; nišarica fko Ljubljana odjem cellega vagona, plač. po prejemu 515; vse samo ponudbe; tendence: je nadalje čvrsta; zaključki: ni bilo.

Novi Sad. Pšenica bačka 79 kg 305, bačka 80 kg 306—308, bačka 78 kg 310; oves sremški 192.50—195, bački 190—190.50; koruza bačka 200 do 205, sremška 201—205, bačka 8 205—208, bela 2—3% 220—225; moka Og bačka 450—460, št. 2 bačka 425—430, št. 5 bačka 390—450, št. 6 bačka 345—355, št. 6 1/2 bačka 300—315, št. 7 bačka 280 do 290; otrobi: sremški v jutu vrečah 165—167.50, bosanski v jutu vrečah 152.50—155.20, bački v jutu vrečah 155—167.50. Tendence čvrsta. Promet: 11 vag. pšenice, 11 vag. ovsu, 45 vag. koruze, 18 vag. moke, 6 vag. otrobov, skupaj 81 vag.

Izpred sodišča

Neumesten očevek. Višji računski svetnik in gerent cestnega odbora za ljubljansko okolico F. S. je tožil posestnika Janeza J. iz Dobruhi zaradi žaljenja časti. Pred dnevi je Janez namreč govoril v gostilni vprito več ljudi, da S. F. ni pošteno delal, ker je plačal dovoz gramoza svojemu bratu po 75 Din za m³, Francetu A. po 50 Din in Francetu P. samo po izpod 50 Din. F. S. je svoječasno oddal nasipanje ceste svojemu bratu Janezu S., deloma

pa Francetu A. in Francetu P. in sicer pogodbeno po 25 Din za m³. Ko je F. S. zvedel za očetek, je seveda tožil in po pregledu računov in po zaslišanju priče se je izkazala neutemeljenost očitka. Zato je bil Janez J. tudi kaznovan, in sicer na 50 Din globe poleg odvetniških in sodnih stroškov.

Usode rože. Oče in sin, Luka in Tone, sta sosedu Zanetu po nerodnosti ali iz nagajivosti zvrnila z okna cvetlični lonček in Zane tega ni mogel pozabiti. Zadnjič sta oče in sin, torej Luka in Tone, mimo Zanetove hiše vozila seno in Zane je pobral Luko, zakaj sta mu s sinom prevrnila rožo. Baje je zamahnil Zane tudi s palico, nazadnje sta se pa celo sprijela, kakor se sprimejo in se morejo sprijeti starejši. Sin Tone je pa že prej držal v roki kos bičevnika in v svoji jezi je jel udrihati po ubogem Zanetu in ga precej obdelal, kar pa seveda ni ostalo brez posledic, to je tožbe in končno stroškov. Pravda se je precej raztegnila in Toneta bo seveda dosti stala. Obsojen je bil na 100 Din globe, plačati pa bo moral tudi pravne stroške in pa Zanetu 100 Din za bolečine.

Dobrodušna prijatelj. Tine je visok in čokot možakar in če ne drugače, vsaj ob ponedeljkih je obvezan. Jo že stakne, ali na glavo, ali na roko, vsega je že pač vajen. Zadnjič je Tine sedel s svojim prijateljem Blažom v gostilni, pa sta se začela netaj prepirati in Blaž je Tinetu spodtaknil stol. Tine seveda po konci in je vrgel v Blaža kos stola prečnice. Nič bi ne bilo huduga, če bi ne bila zavrela v Blažu kri. Pograbil je kol in ga dokaj trdo položil na Tineta, in sicer večkrat. Tinetu so se do sodne razprave rane pač zacelile, prinesel je pa v razpravno dvorano vsvo obvezano glavo. Tine se je pred sodnikom prav dostojanstveno obnašal in si popopravil obvezo iz rdeče rute. Trdil je tudi, da ga je Blaž zmerjal z barabo, plešcem in cigano. Končno je sodnik prisodil Blažu 3 dni zapora, 200 Din plačila za bolečine in 100 Din za zdravniške stroške. Blaža je razsodba osupnila in kar kri mu je bušila v glavo: »Kako pa je to, ta prava je prepovedana, ta druga pa ne,« je zamejaval in mu ni šla v glavo pisana pravica: »to pa že ne gre,« je mrmral in zapustil dvorano.

Samovar si je oskrbel. Jože je prevoznik kuriva in skoro vse hiše v Ljubljani ga že poznajo. Zadnjič je zagledal v neki hiši petrolejski samovar, ga vtaknil pod sukniš in odkuril z njim. Pokazal ga je prijateljem, ali dolgo se ni veselil, ker lastnica samovara ga je prehitro ovdala. Jože se je zagovarjal, da je samovar našel in da sploh ni vedel, zakaj bi take stvari ljudje rabili. Sodnik mu je prisodil 24 ur zapora, Jože pa je napovedal vzklik.

Kaznovana naglica. Jaka iz ljubljanske okolice mora biti dober dirkač, vsaj zadnjič se je tako izkazalo. Vozil je z vso brzino iz Dravljaj proti cesti št. Vid—Ljubljana. Istočasno je pa zmerno drdral proti Ljubljani avtomobil trgovca A. V avtomobilu sta sedela dva ugledna tajnika iz Ljubljane. Avtomobil je dajal signale in ker se je že začelo mračiti, je imel prižgane tudi svetiljke. Ko je pa privozil do hiše (pred hišo stoji visoko razpelo) v bližini »Slepega Janeza«, je pravokotno s križišča pridrvel kolesar Jaka. Da bi ne bil avto zavil nekoliko vstran in se takoj ustavil, bi bil kolesar padel pod kolesa, tako se je pa z vso silo zalezel v vrata avtomobila in ga je vrglo čez avtomobil in istočasno s padcem nekoliko poškodoval tajnika M. Kolesarja so takoj rešili in brž izmili, dognalo se je pa že takrat, da avtomobilista ne zadene nobena krivda in da je karambol zakrivil samo kolesar. Dobil je 24 ur zapora, da bo drugič respektiral križišča in ovinke.

Sport

Izlet v Kamniške in Julijske alpe. Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane na izlet v Kamniške in Julijske Alpe, katerega priredi Srpsko plan. društvo v Belgradu v prvi polovici avgusta. Sestanek 31. julija okoli 12 ure v Celju v hotelu »Union«, iz Celja z vlakom do Rečice na Paki, od tam v Logarsko dolino in na planine. Ta tura bo trajala 7 dni. Sestanek za drugo turo 7. avgusta okoli 5 ure popoldne v Mojstarni; od tam v Julijske. — Prosimo za mnogobrojno udeležbo.

ROJSTNE LETNICE NEKATERIH ŠPORTNIH PANOG.

Znanilci modernega nogometa so se pojavili že pred več kot 600 leti; kajti leta 1314. je prepovedal angleški kralj Edvard II. igre z žogo po londonskih ulicah. V srednjem veku so imeli tudi Nemci neko igro z žogo, ki so jo igrali v zaprtih prostorih in ki je nekaj podobna sedanjemu tenisu. Tudi Italijani so začeli že kmalu igrati z

okroglo usnjato kroglo. Tako poroča kronika, da so igrali v Firenzi 17. februarja 1592 prvo nogometno tekmo, seveda precej drugačno kot se sedaj. Od modernih iger se je pojavil najprej cricket na Angliškem; leta 1780. se je vršila prva reprezentančna tekma v tej igri. Od klasičnih konjskih dirk, ki so se vršile redno do danes, je najstarejša angleški derby, vzor vseh derbijev. Dirkali so jo prvič leta 1780. na zgodovinskem dirkališču v Epsomu. Prvi mednarodni boksalni boj z rokavicami se je vršil leta 1811. med Angležem Barclayem in Francozom Molinaux. V sportnih listih vidimo še sedaj zmeraj reprodukcije slik o tem boju, ki je vznemirjal tedaj v Anglijo in Francijo. Ze leto nato so vpeljali v vojaških šolah v Woolwichu moderno atletiko.

Izvir sedanega kolesa gre nazaj v leto 1817., ko je Drais prvič vozil s kolesom, ki se je po njem imenoval drežina (draisine). Prvi veslaški dvoboj med univerzama Oxford in Cambridge se je vojeval leta 1829., dve leti nato pa svetovnoprvstvena tekma v Bolnu, scull imenovanem. Senzacionalen je bil boksalni boj med Kellyjem in Smithom v Melbourne v Avstraliji, je trajal 6 ur in pol; takrat so se borili to časa, da eden od nasprotnikov sploh ni več vstal; mogel; ne samo, da so šteli do deset, kot štejejo danes. Med najbolj vztrajnimi poznejšimi bokserji imenujemo Sullivan. 26. oktobra 1863 so ustanovili angleško nogometno zvezo; od tedaj do najnovejšega časa je bil angleški nogomet visoko nad kontinentalnim, samo praško Slavijo so pred 20 do 30 leti postavljali v isto vrsto z Angleži. Zelo znamenito v zgodovini sporta je nadalje leto 1875. Angleškega kapitana Webba je obdvoval ves svet, ko je od 24. na 25. avgusta preplaval Kanal, kar so smatrali takrat za višek sportnega udejstvovanja. Saj je tudi res; 36 let je preteklo, da je drugi plavač, Burgess, Webbov uspeh ponovil. Saj jih še sedaj ni več kot deset, ki so Kanal preplavali. Plaval je pa Webb v vseh drugih razmerah, in dvomijo, da bi mogel kakšen sedanj plavač to ponoviti. Leto nato, 1876, so registrirali prvi kolesarski rekord na uro, znašal je 25.508 kilometrov; napravil ga je Anglež Dods. Prvo svetovno prvenstvo v boksu so prisodili leta 1880. Amerikancu Ryanu. Prva newyorská šestdnevna dirka se je vršila leta 1892., takrat še ne v parih, temveč kot dirka posameznikov; zmagal je Schock, z 2575 kilometri. Prvo amatersko svetovno kolesarsko prvenstvo na kratke razdalje je dobil leta 1893. Amerikanec Zimmermann. Istega leta so priredili v Italiji prvo evropsko veslaško prvenstvo. Dve leti nato se je vršilo v Kölnu prvo dirkanje profesionalov na kratko razdaljo. In leta 1896. so priredili v Atenah prvo moderno olimpijado.

AVTOMOBILIZEM IN MOTORIZEM.

V šestih tednih bo prišel na trg novi Ford, ki bo skušal prekositi najnevarnejšega tekmeča, avto Chevrolet; tako bo zboljšal. Bo daljši, širši in globlji.

V svrhu preizkušnje novega žarometja je napravil avtomobil Chrysler-Imperial pot iz San Franciska v Newyork in spet nazaj skoz Zedinjene države v Los Angeles, skupaj 10.812 km. Vozil je od 31. maja do 7. junija in je porabil skupaj 168 ur (167:59), na uro povprečno 64 km. To je najhitrejši čas, ki so ga kdaj na tej poti dosegli. Na vsej vožnji ni imel avto nobenega defekta, soferja Miller in Wieber sta uživala med vožnjo samo govejno juho, sok oranž, kavo, vodo in led.

Ralph de Palma je na dirkališču v Atlantic City s Chrysler-Imperial vozil 90 milj ali 150 km v eni uri. To je najhitrejši čas, ki so ga dosegli v Ameriki z avtomobilom, izdelanim skupaj z drugimi v seriji, v vrsti.

Na dirkališču Brooklands (Anglija) so se vršile tekme solo-motorjev na 200 milj ali 321.866 kilometrov. Tekma se je vršila v plohi, ki je dirkališče popolnoma preplavila; slabši motorji so vsled tega zelo trpeli, a tudi močnejši so morali računati z nevarnostmi poplavljenega dirkališča. Sprito tega so uspehi prav izredni in so pokazali prav posebno visoko kvaliteto angleških motorjev, ki morejo vzdržati najhujši tempo tudi v najnugodnejših razmerah. Zlasi voznja Longmana na 988 ccm Harley Davidsonu je vzbudila splošno začudenje. Bil je v svoji vrsti edini, ki je dirko končal, vozil je skoraj 140 km na uro; to je bil najlepši uspeh dneva. Izborni je vozil Gibson na Sunbeamu 500 ccm s povprečno hitrostjo 127 km na uro. Tudi drugi v tem razredu, Walters, je vozil na Sunbeamu. Najslabša dva razreda, 350 in 250 ccm, je dobil Excelsior; znana matadorja Worters in Staniland sta vozila 114 in 133 in pol km na uro.

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

Izbral sem potem za kmeta dobre konje po svoji skušnji. Kmetje so me za to pogostili z jedjo in »vinom,« plačali so mi dve grivni denarja. Takrat smo si ga privoščili dobro mero. Tako sem začel novo življenje. Nakopičil sem si denarcev in pridno pijančeval. Ni minilo mesec dni, pa sem že videl, da se na ta način dobro živi. Obesil sem si na vrat jermenčke od konjske uprege z bakrenimi okraski, si vtaknil za pas potrebno živinozdravniško orodje ter pričel romati od enega sejma do drugega. Povsod sem se zavzemal za uboge ljudi, si nabiral denarja in pil likove: brez mene niso sklenili kmetje nobene kupčije. Za vse mešetarje in cigane sem medtem postal prava božja šiba. Zvedel sem tudi pod roko, da me hočejo nabiti. Poskrbel sem, da ne bi dobili prilike, ker jih je bilo veliko, jaz pa sem hodil sam. Zato me niso nikoli zalotili na samem, da bi me pošteno natepli. Vpričo kmetov pa se niso upali me napasti, ker so me kmetje vedno branili zovoljo moje poštenosti. Potem so pričeli mešetarji širiti zlobno govorico, češ da sem vedež in mi pomaga konje poznavati sama peklenača moč. To pa so bile seveda same prazne cenče. Saj sem vam že rekel, da imam prirojeno nadarjenost v konjski stroki. Pripravljen sem naučiti kogarkoli, vsakega človeka te umetnosti. Stvar pa je ta, da ne bi moji nauki nikomur koristili.

— Za kaj pa ne bi nikomur koristili?
— Ker jih ne bo nihče razumel, gospod. Za to je treba prirojene nadarjenosti, drugače ne gre. Večkrat se mi je že pripetilo, da sem učil druge, a vselej je bilo zaman. Sicer pa bom to rajši povedal pozneje. Ko sem zaslovel po sejmi, da vidim vsakega konja skozi in skozi, mi je ponujal neki častnik, knez, sto rubljev. Kupoval je konje za vojsko.

* t. j. žganjem. Vino ne raste v severni Rusiji. Tako se imenuje tudi lešnik ruski orehek.
* Dve desetici t. j. 20 kopejki.

— Razodeni mi, prijatelj, svojo skrivnost, s katero vse vidiš, — mi je rekel. — Jaz sem zelo potreben tvoje umetnosti.

Odgovoril sem mu:
— Nobene skrivnosti nimam, temveč samp orojeno nadarjenost.

No, knez pa je prigajal:
— Zaupaj mi vendar, kako konja preceniš. Tukaj imaš sto rubljev. Nikar ne misli, da te hočem samo izrabiti.

Kaj sem hotel? Skomizgnil sem samo z rameni, zavezal bankovce v culico in rekel: — Naj pa bo zaradi mene. Pričel vam bom pripovedovati, kar mi je znano. Vi pa izvolite poslušati in se učite. Če pa se ne boste naučili in vam ne bo od tega nobenega haska, nisem jaz odgovoren.

A knezu je tudi to bilo prav in mi je vendar rekel: — No, to ni tvoja briga. Nikar ne skrbi, da se bom malo naučil, le pripoveduj naprej.

— Glavna stvar, — sem rekel, — je ta: Če hoče kdo vedeti zastran konja, koliko je vreden, potem naj ga v redu ogleda, gre naj po vrsti in naj se ne da za nič zmotiti. Od kraja je treba ogledati glavo in potem pametno preudariti celega konja prav do repa. Ne smete stopicati naokrog, kakor delajo častniki. Vojni gospodje potipajo konju vrat, čop, nos, prsa, vratno žilo in bogve kaj vse, a nič ne vidijo. Zato je mešetarjem tako všeč to stopicanje pri konjeniških častnikih. Čim zagleda mešetar takšnega stopicajočega častnika, prične takoj pred njim sukati konja, ga vrteti in obračati na vse strani. Obenem pa mu za nič ne bo pokazal onega dela, za katerega noče, da bi ga videl. Medtem pa prav tam tiči sleparija. Mešetarji poznajo brez števila zvijač. Če ima konj oslovski, grda ušesa, mu izrežejo za prst širok kos kože na tilniku, ostalo kožo nategnejo, rano pa zakrpajo in zamažejo. Potem stojijo konju ušesa pokonci, a to ne pomaga dolgo. Koža se bo spet raztegnila in ušesa bodo zopet visela. Če pa so ušesa prevelika, jih kar pristrižejo. Če hočejo, da bi bila ušesa ravna, vtaknejo v vsak uhelj priostreno paličico. Re-

cimo, da hoče kdo imeti par enakih konj. En konj ima na primer liso na čelu, pa bi lastnik rad še drugega enakega. Mešetarji so takoj pripravljeni: naredijo mu umetno liso, da kupca ujamejo, in sicer tako, da drgnejo konju dlako s kamenom votličem ali pa mu naredijo obkladke iz vroče pečene repe, da bi postala na potrebnem mestu bela dlaka. Saj tudi takoj zraste; a če človek dobro pogleda, vselej vidi, da je taka umetno zrasla dlaka za spoznanje daljša kakor prava naravna in se tudi zvija kakor lasje v bradi. Še večkrat sleparijo mešetarji in kupci z očmi. Marsikateri konj ima udrt oč. Naokoli je jamicica, kar ni lepo. Zato mešetar prebode kožico z buciko, pritise tja svoja usta in venomer piha v luknjico. Končno napihne toliko zraka, da se koža napne in postane oko bolj čvrsto. Konj je videti potem lepši. To se naredi prav lahko. Konju namreč ugaja topla sapa, če mu diha v oko. Stoji, ne da bi se premaknil. A pozneje zrak spet uide in oči bodo spet udrt. Zoper to imamo edino sredstvo: otipati moramo očesno jamo, da vidimo, ali ne otipljemo zraka pod kožo. Še bolj smešno je, če prodajajo slepega konja. To je prava komedija. Častniček se prikrađa na primer h konjskemu očesu po prstih in ima slamico v rokah, da bi poskusil, ali jo konj vidi. Ne vidi pa medtem, kako sune mešetar konja s pestjo v trebuh ali v bok v trenutku, kadar bi moral konj glavo stresti. Marsikateri mešetar tudi samo rahlo boža konja, a ima v rokavici skrit žebliček. Dela tako, kakor da konja gladi, v resnici pa ga nenadoma zbode. — Povedal sem svojemu knezu desetkrat več kakor zdaj vam, a vsa moja razlaga mu ni prav nič koristila. Drugi dan si je nakupil takih konj, da sem se zgrozil, ko sem jih videl. Ena mrha je bila bolj zanikarna kot druga. Knez pa si je še nekaj domisljeval, zakaj poklical me je, da si ogledam nakupljeno žival in mi rekel:

— No, zdaj boš videl, prijatelj, kako sem se naučil konje izbirati!

Pogledal sem, se nasmehnil in odgovoril, da ni treba niti gledati, ker je vse takoj vidno.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23. zvezek. A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta 24 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek. A. Marby, B. Hanka. Lufiško-srbska povest. 22 Din, vez. 20 Din. — 25. zvezek. Hagard, Hči cesarja Montezume (v tisku). — 26. zvezek. C. Lorenzini, Storček in njegovo burkasto življenje. 14 Din, vezano 22 Din. — 27. zvezek. Pregali. Otroci solca (v tisku).

KAKO SO PLAYALI.

Takrat v Ameriki, ko je Dempsey oddal startni strel. Nad 100 je bilo tekmecev, plavati so začeli ob 9.45. Po preteku prve ure je bil Vierkötter spredaj, za njim Mendelssohn, Taylor, Estera Hertel in Lota Schoemmel. Vreme sicer ugodno, a tako mrzlo, da so se vsi tekmeči dobro z mastjo vdrnili. Ko je nastopila tema, je Vierkötter zgubil vodstvo, vzel mu ga je Keating, bivši ameriški prvak na 10 milj = 16.0933 km. Trilkrat se je Vierkötterju posrečilo, da je Keatinga dohitel, nato si je pa Keating definitivno priboril vodstvo. Boj proti nasprotnemu vetru in mrzla voda sta večino tekmecev prisilila, da so odnehali. Ob 17. uri jih je bilo samo še 20 v vodi. Prireditelj je bila slaba, spremljevalni čolni niso vsi prišli, Toth in Sionova sta zaslila daleč proč od spremljevalnega čolna, več ur. Ob 23 je bil Keating že za celo miljo pred Vierkötterjem, sledili so Mendelssohn, Hertelova, Maloney, Friedmann in Schoemmelova. Sionovo so diskvalificirali, ker se je držala za vrh spremljevalnega čolna, oziroma je visela ob nj. Ob 1.30 je bil Keating že poldrugo miljo pred Vierkötterjem, ob 3.30 je bil samo še dve milj pred ciljem. Vierkötter je odnehal, prehod je bil boj proti toku in mrzlu; bil je pa daleč pred drugimi, kajti šele 10 milj za Keatingom je plavala gdna Diamond in dve milj za njo gospa Schoemmel. Keatingov čas je bil različno označen, smo že pisali o tem. Gori omenjeni Toth je bil leta 1923. med onimi plavalci, ki so preplavali Kanal in je le par minut več porabil kot tedanji rekorder Italijan Tiraboschi. Tiraboschijev čas je znižala najprvo Ederlova, nato Vierkötter in za njim Michel. Če je bil Michel v Ameriki, nič ne beremo.

+ Žena Lunačarskega ravnateljica cirkuske šole. Zena ljudskega komisarja za prosveto A. A. Lunačarskaja v Moskvi je imenovana za ravnateljico šole za cirkusko umetnost.

+ Mikrobiološka postaja na najsevernejši točki Evrope. Ruska naučna akademija odpravi na Matočkinem Šaru, ki je najsevernejša točka Evrope, moderno urejeno mikrobiološko postajo.

Navodila za romanje Stajercev na Brezje.

Prvi vlak, ki bo nosil znamenje I na oknih, bo vozil ob 10. uri iz Maribora. Na ta vlak stopijo v Mariboru oni, ki so se pripeljali s Koroškega, v Pragerskem oni, ki so se pripeljali s Ptuijske strani in v Celju Savinjskani. Vlak ima 25 vozov in za te dovolj prostora.

Drugi vlak (znamenje II) je redni in ima za nas 10 voz, ki gre iz Maribora ob 11. uri. Na ta vlak stopijo Mariborčani in oni, ki imajo Maribor kot svojo vstopno postajo. Nato pa romarji na vseh postajah do Poljčan.

Tretji vlak (znamenje III) vozi četrti ure za rednim iz Poljčan in stoji na vsaki postaji do Trbovelj.

Vlak iz Konjic v Poljčane vozi 31. jul., torej v nedeljo ob 21.30 (pol desetih) iz Konjic. Kak bo voznik red za nazaj, bo oznanjeno na Brezjah.

Dobro naj si udeleženci zapomnijo, v katerem vlaku so se pripeljali na Otoče. To pa posebno radi vrnitve, da ne bo na Otočah zmešnjave in navala.

Gospodom župnikom v lav. škofiji! Ponovno prosimo, da opozorite ljudi, da brez izkaznic ne smejo oditi, sicer bodo imeli nepriroke. Tudi začasne izkaznice sami ne oddajajte! Prekmurci se za to romanje razen par izjem niso priglasili in zato jih ne bomo mogli pustiti na naše vlake, če pridejo neprijavljeni! Ako bo v tem oziru red, bo dovolj prostora v osebnih vozovih, ker smo se tako z železniškim ravnateljstvom dogovorili. Torej samo tisti, ki imajo izkaznico, naj se udeležijo, drugi pa ob drugi priliki!

Glasba

Martin Železnik. Šest blagoslovnih pesmi za mešani in ženski zbor in štiri himne za praznik presv. Rešnjega Telesa za mešani zbor. Z dovoljenjem kn. šk. ordinariata v Ljubljani, dne 9. maja 1927.; št. 1840. — V teh skladbah se zrcali preprosta slovenska duša, katera ne išče visokih misli po tujih — izhajenih potih, temveč jemlje iz lastnih globlin. Iz njegovih del veje topli dihi molitve in človeku se zazdi, kakor bi bil v lepo harmonijo vpleten tajinstven šepet naših slovenskih mater, ki polne skrbi in ljubezni kleče in prosijo za svoj rod. Tanki glaski nedolžne dece, globoki glasovi naših korenitih mož, odmev vsega naroda je v njegovih skladbah. To je posebnost in lepota vseh Železnikovih kompozicij, kajti v njih diha, živi, moli in slavi naš preprosti rod. Železnik zre globoko v dušo slovenskega vernega ljudstva, njegovo molitev je dvignil v lepi pevni obliki in zato bodo te kompozicije med narodom priljubljene in nevenljive. — Organist Lovro Hafner.

CERKVENIM PEVSKIM ZBOROM STAROLOŠKE DEKANJE.

Dne 14. avgusta t. l. bo evharistični kongres za Starološko dekanijo.

Ker so drugod ob sklepu evharističnega kongresa nastopili z združenim zborom, moramo tudi mi s skupnim petjem počastiti Kristusa v presveti Evharistiji.

Sporod:

Dne 14. avgusta ob 3. popoldne bo procesija z Najsvetejšim iz Starološke dekanijske cerkve v mestno župno cerkev v Škofjo Loko, kjer se bodo izvršili sklepni obredi in molitve.

Peli bomo z združenimi mešanimi zbori sledeče pesmi:

1.) Pete litanije presv. Srca Jezusovega iz Slava Breznadežni, izdaja p. Angelika Hribar, in si-

cer pri odpevanju št. 95, 97, 100, 101 in 102. — 2.) Posvetitev presv. Srca Jezusovega, iz Ljudske pesmarice, Fr. Sal. Spindler, št. 78. Jezus vse tolažbe vir (enoglasno). — 3.) Zahvalna pesem, Cecilija I. del št. 133. — 4.) Tantum ergo — Cecilija I. del št. 107, III. — 5.) Povsod Boga — preuredil St. Premrl (cec. glasbenik).

Glavno pevsko vajo bomo imeli dne 14. avg. točno ob pol 1. popoldne v Društvenem domu v Škofji Loki. Prosi se za točnost, na pozneje došle zbere se ne bomo ozirali. Prijave z navedbo zbora, eventualno navedbo posameznih glasov n. pr. sep-alt itd. naznaniti organistu v Stari Loki. Note, oziroma pesmi, katere bomo peli v skupnem zboru, prinesite s seboj!

Ciril Mrak, organist, Stara Loka.
Jožef Matek, organist, Škofja Loka.

Naznanila

Zveza državnih nameščencev za Slovenijo opozarja, da se bo vršila 7. redna odborovna seja v soboto 30. t. m. ob 20 v salonu restavracije »Pri Mraku«. Istotam se bo po odborovni seji razpravljalo o došlih pripombah k reviziji uradniškega

zakona. Zastopniki organizacij, ki niso člani Zveznega odbora, morejo biti navzoči tudi pri odborovni seji. Vabila so bila pravočasno razposlana. Prosva točnosti in polnoštevilne udeležbe. Načelnik zveze: M. Paternoster; predsednik prag. odseka: dr. Fr. Stegenšek.

Knjige in revije

Lovec, avgustova številka prinaša: M. S.: Spomini na jelene. — Fr. S.: Na klic. — Fr. Tr.: Kako bi bilo mogoče gojiti lov. — Velika strelska tekma v Mariboru. Dr. A. M.: Temeljna načela za ustvaritev ribarskih okrajev na ozemlju bivše Kranjske. — Razno.

Polzvedovanja

Mali blagajniški ključek se je našel v sredo v Tomšičevem drevoredu. Dobi se v upravnistvu »Slovenca«, Koroška cesta 1, Maribor.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da se je našla 20. julija pod Kamniškim sedlom srebrna ura z verižico. Dobi se v društveni pisarni, Selenburgova ulica 7-11.

Potrni neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš preljubljeni oče, stari oče, tast in ded, gospod

Josip Tomšič,

posestnik in vinski trgovec v Ilirski Bistrici,

danes popoldne ob 6. uri po dolgotrajni bolezni, previden s tolažili sv. vere preminul.

Zemski ostanki draga pokojnika se bodo položili k večnemu počitku na farnem pokopališču v Trnovem v rodbinsko grobnico v soboto, 30. t. m. ob 5. uri popoldne.

Ilirska Bistrica-Ljubljana-Trst, dne 28. julija 1927.

Rodbine: Tomšič, dr. Tomšič, Housar in Smole.

Brez posebnega obvestila.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrtic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Proste službe

Mizar. vajenca

krepkega, z vso oskrbo, takoj sprejemem. — IGN. REPŠE - Ljubljana, Poljanska cesta 21. 5849

Industrijsko podjetje v Dalmaciji išče za svojo uradniško menso dobro, pošteno, večšo

kuharico

obnem upraviteljico, kakor tudi eno urno

postrežnico

Vpoštev pride tudi vdova s hčerjo, ki bi mogli obnem vršiti obe službi. Ponudbe s podatki dosejani, službovanja, plačilnimi pogoji in kdaj je nastop mogoč, na upravo pod »Dalmacija št. 5855«.

HIŠNIK

čvrst in zdrav, oženjen (najbolje brez otrok),

se sprejme s 15. avg.

Prednost imajo obrtniki (krojač ali čevljar). Pisemne prošnje na upravo lista pod »Gospodinja«.

Službe iščejo

Iščem mesta

GOSPODINJE v župnišče. Ponudbe na upravo lista pod »Gospodinja«.

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Ivan Križnar krovec Ljubljana, Hrenova ul. 9

IVAN JAVORNIK mesar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stojnica poleg Zmajevskega mostu

Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breg

Deželna lekarna pri »Mar. Pomagaj«
Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1

K. Pečenko trgovina vseh vrst usnja in čevljarstva potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRIGELJ črkoslikarja, Ljubljana Resljeva cesta 2 Telef. 2908 Ustan. 1903

Rudolf Radovan tapetnik Ljubljana, Krekov trg 7

KOVAČIČ & JAPELJ trgovina s spec. kolonij. in materi. blagom LJUBLJANA, Kongresni trg 19

Stanko Kezele splošno kletarstvo Ljubljana Bohoričeva ulica št. 3

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah Černe, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA. Stari trg 12 - Židovska 4

Inserirajte v

„Slovenec“

OPOZARJAMO

na „Mali oglasnik“ v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

MATEVŽ JERAS železničar v pokoju

v četrtek, dne 28. t. m. ob pol 5 jutraj, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 29. julija t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat št. 137, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 9. julija 1927.

Zalujoča soproga: **Franciška Jeras** in sorodniki.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

črtalnica in tvornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II priporoča

svojo stalno veliko zalogo mnogo-vrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka.

Vstopnice za razne prireditve, blagajniške bloke i. t. d.

Marija Zaviršek

žel. soproga, Zelena jama 139, preključem in obžalujem, da sem 20. VI. t. l. o Ani Srénikovi, soprogi, Zaloska c. 36, rekla, da naj bodo Milošičevi otroci veseli in teti Mihelčevi hvaležni, da jih je obvarovala, kajti drugače bi jih teta Srénica ob vse pripravila, da ne bi imeli kam iti in bi jim vse požrla.

Za vse dolgove, katere je, oziroma bi jih še napravil moj brat Pavle, nisem plačnik.

Brezje, 27. julija 1927.

Mirko Finžgar.

Tužnim srcem javljam vsem znancem in prijateljem žalostno vest, da je dne 25. julija 1927 mirno v Gospodu zaspal v visoki starosti 86 let naš prelubi oče, stari oče, tast, gospod

Tomaž Jug šolski ravnatelj v pokoju in posestnik

v Solkanu pri Gorici.

Pogreb se vrši v Solkanu dne 27. julija 1927.

Ljubljana, dne 26. julija 1927.

San. polkovnik dr. Rihard Jug in ostali sorodniki.

Zahvala.

V svojem kakor tudi v imenu obitelji pokojnega

Fr. Kroeber-ja državnega pravdnika v Halberstadtu

si dovoljujem tem potom izreči najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pokojniku izkazali čast na njegovi zadnji poti.

Predvsem se zahvaljujem g. Stanetu Spornu, ki je našel pokojnika na kraju nesreče, ter požrtvovalnim članom rešilne ekspedicije gg. prof. J. Ravniku, St. Spornu, A. Banovcu, F. Mraku, bratoma Ojcelj, J. Pečarju in H. Vertlju, ki so z brezprimernim trudom in samozatajevanjem, tvegač lastno življenje, prenesli truplo ponesrečenca v dolino. Iskrena zahvala govornikom pri odprtem grobu gg. Ravniku in Ribarju, gg. članom Kranjsko-pevskega društva, Ljubljanskega Zvona in T. K. Skale za prelepo petje in vsem darovalcem obilega cvetja.

Hvala — srčna hvala domačinom, turistom in ostalemu cenj. občinstvu, ki je v katerikoli obliki pripomoglo k tako lepemu, ganljivemu pogrebu.

Halberstadt—Grotzsch—Kranjska gora, meseca julija 1927.

Reinhold Kroeber.

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

v tem med našim ljudstvom po deželi najbolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali

pa tudi v **najbolj** prostoru za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je

„Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

priporočljivi!